1 ՅՈՒՆԻՍ 1994 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 102 (605)

Ազգ

Azg
armenian daily

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE,
BLOCK B, SUITE 307,
P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX. +357-5-370945

OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS: FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS: BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS: HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից
ՇԱՔԱՐ, ԱԼՅՈՒՐ, ԲՐԻՆՁ, ԿԱՐԱԳ
ուղիղ առաքում՝ նավով եւ ինքնաթիռով

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Վ. Կազիմիրով. Ադրբեջանն ու Հայաստանը դեռ հայ չեն կասարել

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՄԱՅԻՍ, ԽԱԲԱՐ ՍԵՐՎԻՍ ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ես կասկածում եմ, թե Մոսկվայում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի պաշտպանական գերատեսչություններ փորձագետների բանակցություններ են վարվում հակամարտության խաղաղ կարգավորման շուրջը: Համենայն դեպս, ինձ այդ մասին ոչինչ հայտնի չէ», հայտարարեց Ռուսաստանի ԱԳՆ հատուկ հանձնարարությունների դեսպան, Ղարաբաղի հակամարտությանը նվիրված բանակցություններում Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովը: Միեւնույն ժամանակ դիվանագետը նշեց, որ իր կարծիքով, կողմերը հեռու չեն դիմակայության դադարեցումից, որի մասին վկայում է նաեւ այն փաստը, որ ներկայումս ռազմաճակատում ակտիվ ռազմական գործողություններ չեն մղվում: «Հակամարտ կողմերը ցուցադրում են, որ հակամարտության դադարեցումը հնարավոր է, բայց միաժամանակ հիշեցնում են այն մարդուն, որը պատրաստվել է հայ անել, բայց դեռ չի արել այն», ասաց Կազիմիրովը: Նա վստահություն հայտնեց, որ հարկավոր է քաղաքական ու ռազմատեխնիկական լուրջ համաձայնագրեր կնքել, քանի որ առ այսօր ձեռք բերված բոլոր համաձայնությունները շատ դյուրաբեկ են, եւ չի բացառվում ռազմաճակատում գործողությունների հերթական ակտիվացումը:

Տես # էջ 2

ԵՐԵՎԱՆ

Եվրոպական բանկը մինչեւ տարեվերջ կֆինանսավորի հայ գործարարներին

Ֆորումն ավարտեց իր աշխատանքը

Ինչպես գրել էինք մեր նախորդ համարում, հայ գործարարների ֆորումի ամենակարեւոր արդյունքն այն էր, որ ստեղծվեց «Հայ գործարարների կորպորացիան»: Ու թեեւ այդ հիմնարկությունը գրանցվել էր դեռեւս այս տարվա մարտի 21-ին, բայց ոչ մի բաժնետեր չուներ: Ֆորումի ընդհանուր քարտուղար Ռուբեն Գրիգորյանի ասելով, ներկա ժողովում ընդունվեց կորպորացիայի ծրագիրը, ներգրավվեցին մոտ 40-50 անդամներ, որոնք հանձնառու եղան 60 օրվա ընթացքում կորպորացիայի դրամարկղ մուծել մոտ 350 հազար ամերիկյան դոլլար:

Տես # էջ 2

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Վ. Ստուպիշին. «Ղարաբաղի հարցով ռուս-ամերիկյան բախում չկա»

Մայիսի 30-ին Հայաստանի ժուռնալիստների միության Չորրորդ իշխանության կանոնց ակումբում կայացած հանդիպման ընթացքում Հայաստանում Ռուսաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վլադիմիր Ստուպիշինը պատասխանեց Նոյյան տապանի թղթակցի հարցերին:

– Անցյալ տարի «Իզվեստիա» թերթում կարծիք էր արտահայտված, թե Ղարաբաղը Ռուսաստանի Դաշնության եւ ԱՄՆ-ի կառավարությունների արտաքին քաղաքականությունների բախման գոտի է: Եթե համաձայն եք այս դրման հետ, արդյո՞ք կարծում, որ այդ բախումը Ղարաբաղում կրակի դադարեցման հարցում համաձայնության գալու արգելքներից մեկն է:

– Ռուս-ամերիկյան դիվանագիտական «բախման» կարծիքը չեմ ընդունում: Նախկին խորհրդային հանրապետություններից յուրաքանչյուրը ոչ ոււ անցյալում մեր ընդհանուր տան մի մասնիկն է եղել: Ռուսաստանի պետական շահերը պահանջում են, որ իր մերձավոր տարածքներում լինի կայունություն եւ խաղաղություն: Ռուսաստանի դիվանագիտությունն ակտիվորեն մասնակցում է Մինսկի խմբի աշխատանքներին, սակայն ռուսական կողմի խաղաղարար առաջարկները շատ հաճախ փոխըմբռնում չեն գտնում ԱՄՆ-ի եւ Եվրոպայի կողմից: Բանն այն չէ, թե «Մոլիսակ արջն արթնացել է», թե Ռուսաստանը ձգտում է, իր մեծապետական շահերից ելնելով, ուժային միջոցներով ընդլայնել իր ազդեցության ոլորտները: Փոխարենը Ռուսաստանը ձգտել եւ ձգտում է գործնական տնտեսական, մշակութային համագործակցության: Եթե անդրովկիանոսյան որեւէ խոշոր պետություն նույնպիսի համագործակցության է ձգտում Հայաստանի հետ, մենք դրան խոչընդոտել չենք կարող: Սակայն Հայաստանի առանձին պաշտոնյաների կողմից դրսից արեւմտյան քաղաքականության արհեստական ներմուծումը անհանգստացնող է: (Դեսպանը նաեւ նշեց, որ Հայաստանում Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի դեսպանատների միջեւ ջերմ եւ գործնական հարաբերություններ են հաստատված):

– Որպես լրատվական գործակալության ներկայացուցիչ ես գտնում եմ, որ լրատվության փոխանակումը Ռուսաստանի եւ Հայաստանի միջեւ մեծ դժվարությամբ է իրագործվում եւ արդյունավետ չէ: Ի՞նչ ուղիներ եք տեսնում այդ դրությունը շտկելու համար:

– Լրատվական շրջափակման մեջ է նաեւ մեր դեսպանատունը: Ամսվա մեջ մեկ անգամ Մոսկվայից մենք ստանում ենք թերթերի փաթեթ, որն արդեն կորցնում է իր նշանակությունը որպես հրատապ լրատու աղբյուր: Միաժամանակ լուծումներ տալ դժվարանում եմ: Պակասում են անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցները: Միակ ուղին ես տեսնում եմ լրատվական գործակալությունների կամ ճյուղային նախարարությունների միջեւ անհատական նախաձեռնողական կապերի հաստատման մեջ:

ՄԱՀԱՏԱՆ

Ղուկասյանը դիմեց Էլիասոնին

Ադրբեջանցիները բնակեցնում են հայկական գյուղերը

Ծակատներում անդորրը պահպանվում է

ԱՐԿԱԴԻ ԱՂԱՍԱՐՅԱՆ, ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 31 ՄԱՅԻՍ: Այսօր վաղ առավոտյան ադրբեջանական կազմավորումները Մարտակերտի շրջանի Վերին Չայլու գյուղի իրենց հենակետերից գնդակոծել են նույն շրջանի Լեոնարխ գյուղի պաշտպանության դիրքերը: Այս մասին հաղորդում են ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից: Տուժածներ չկան: Քիչ անց գնդակոծվել են նաեւ Աղդամի շրջանի Շուշաքենդ, Գյուլիջա եւ Իմիշլիար գյուղերի պաշտպանության բնագծերը, ինչպես նաեւ Ֆիզուլու շրջանի Կարախանբեյլի գյուղի հայկական դիրքերը: Այստեղ նույնպես տուժածներ չկան: Բոլոր դեպքերում ղարաբաղյան կողմը պատասխան գործողությունների չի դիմել:

Այսօր ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը ուղերձ է հղել ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահ Յան Էլիասոնին, որտեղ մասնավորապես նշված է, թե Բաքվի իշխանությունները հումանիտար սկզբունքներին հակառակ սկսել են տեղափոխել ադրբեջանցի վերաբնակիչներին ուղարկելու Մարտակերտի շրջանի Լենինավան, Մարաղա գյուղեր, ինչպես նաեւ Շահումյան եւ Խանլարի շրջանի Խարխափուտ, Վերիշեն, Հայ Բորիսներ, Ռուս Բորիսներ, Բուզլուխ, Գյուլիստան, Ղարաչինար, Ղահրամ, Մանաշիդ, Նորաշեն, Էրքեջ բնակավայրեր:

Նույնօրինակ վիճակի էին արժանացել մյուս վաղեմական հայկական գյուղերը, ասվում է այնուհետեւ ուղերձում, երբ դրանք ժամանակին չազատագրվեցին պաշտպանության բանակի կողմից: Դրանցից շատերը, ընդգծում է փաստաթղթում, ենթարկվել են մշակութային հուշարձանների ոչնչացման ու վերածվել ադրբեջանական կազմավորումների կողմից:

Նամակում Մինսկի խորհրդաժողովի նախագահից խնդրվում է սառեցման ուղարկել իր ներկայացուցչին այդ հարցը տեղում ճշտելու համար: Նաեւ հույս է հայտնված, թե Մինսկի խորհրդաժողովի նախագահը անհապաղ եւ արդյունավետ միջոցներ կձեռնարկի կանխելու Ադրբեջանի ղեկավարության նմանօրինակ քաղաքական գծի բացասական հետեւանքները, որոնք բացասաբար են անդրադառնում Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ կարգավորման գործընթացի վրա:

ՄԱՀԱՏԱՆ

Սադդամ Հուսեյնը հիվանդ է

ԲՈՒԽԵՍԹ, 31 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ, WSJ: Իրաքի ազգային կոնգրես ընդդիմադիր շարժման կողմից հրատարակվող «Բաղդադ» թերթի տեղեկությունների համաձայն, Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնը լրջորեն հիվանդ է: Ինչպես հաղորդել է թերթը, վերջին ամիսներին նախագահը քաղցկեղով հիվանդ է եղել եւ մեծապես գտնվում է նյարդային գրգռված վիճակում: Հիվանդության պատճառով Իրաքի վարչակարգի ղեկավարը հազվադեպ էր մասնակցում պաշտոնական միջոցառումներին, խուսափում է հրապարակային հանդիպումներից: Մյուս կողմից, Սադդամ Հուսեյնը պաշտոնազրկել է երկրի վարչապետին, որի պարտականությունները վերցրել է իր վրա:

Ա. Ակաեւը մեկնեց օգնության հետեւից

ԲԻՇԿԵԿ, 31 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կիրգիզստանի նախագահ Ասկար Ակաեւը, որն այսօր պաշտոնական այցով մեկնում է Բելգիա եւ Ֆրանսիա, մտադիր է նոր արեւմտյան տեւական կապիտալ ներդրումներ ներգրավել հանրապետությունը տնտեսական խոր ճգնաժամից դուրս բերելու նպատակով: Կիրգիզստանում այդ ուղեւորության հետ են կապում առայժմ: Երկրում կազմալուծված է արդյունաբերական արտադրանքը, կանգնած են 50 խոշորագույն ձեռնարկություններ, գործազուրկների թիվն անցնում է 175 հազարից: Շատ երեւույթին Ակաեւը հույս ունի, թե Արեւմուտքը եռանդուն օգնություն ցույց կտա վերականգնելու Կիրգիզստանի տնտեսությունը:

Նոր զոհ տաջիկ սահմանի վրա

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 31 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Տաջիկ-աֆղանական սահմանում այս գիշեր կանխվել է Աֆղանստանից մի խումբ զինյալների ներխուժման հերթական փորձը: Մոսկովյան սահմանային ջոկատի ռուս սահմանապահները հրետանու կրակով ոչնչացրել են զինված սահմանախախտների խումբը, որոնք շարժվում էին դեպի Շուրոաբադ:

ՄԱՀԱՏԱՆ

Հայերը ստիպված ոչնչացրին նախիջեւանյան հենակետը

ԱՐԱՐԱՏ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ: Մայիսի 28-ին նոր միջադեպ է գրանցվել հայ-նախիջեւանյան սահմանի Գյունեյի տեղամասում: Այստեղ տեղակայված հայկական սահմանապահ ուղեկալի դեմ-դիմաց, շատ փոքր հեռավորության վրա, ադրբեջանցիները սկսել էին հենակետ հրետանու եւ ականանետների տեղակայում, որը կարող էր լուրջ վտանգ ներկայացնել հարակից հայկական տարածքներին: Նախնական մի շարք առարկայուն զգուշացումներից հետո հայկական կողմն ստիպված է եղել իրականացնել նորահայտ հենակետի ոչնչացման գործողությունը: Հարկադիր բախման ընթացքում բռնամին ուր վնասներ է կորցրել, մեր կողմից տուժածներ չկան:

Մինչդեռ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության եւ Միջին մեկնիկի լրատվական ծառայությունները հերթական անգամ առատեղեկատվություն են տարածել հայ-ադրբեջանական հակամարտության վերաբերյալ, թե իբր, հայկական 500 հոգուց բաղկացած մի ստորաբաժանում հրետանային նախապատրաստությունից հետո, գրանատեխնիկայի եւ տանկերի աջակցությամբ ներխուժել է Նախիջեւանի տարածք, խորացել 5 կմ եւ գրավել ռազմավարական նշանակություն ունեցող մի բարձունք:

ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվական կենտրոնը հայտարարել է, որ Նախիջեւանի տարածքի վրա հայկական զորամիավորման մասին տեղեկատվությունը պարզապես հերյուրանք է, որի ողջ պատասխանատվությունն ընկնում է Ադրբեջանի վրա:

ԲՈՍՆԻԱ

Սաչիրբեյը իրեն ավելի ուժեղ է զգում

ՓԱՐԻԶ, 31 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չզարմանաք, երբ շուտով Բոսնիայի մուսուլմանա-խորվաթական դաշնությունը իր հա-

մար ավելի պահանջի, քան հանրապետության տարածքի 58 տոկոսը, որին ձգտում է սիրանալ այժմ, հայտարարեց ՄԱԿ-ում Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի պաշտոնական ներկայացուցիչ Մուհամեդ Սաչիրբեյը հարցազրույցի ժամանակ, որը տպագրվել է ֆրանսիական «Ֆիգարո» թերթում:

Նա այդ երկիրը ներկայացնում է Եվրոպայի կայունության մասին ուխտի մշակման միջազգային խորհրդաժողովում, որ այստեղ կայացավ անցյալ շաբաթ:

Երբ մենք համաձայնվեցինք Բոսնիան ու Հերցեգովինան բաժանելիս ստանալ նրա տարածքի 51 տոկոսը, շարունակեց այդ գործիչը, այդ դա բացատրվում էր մեր դիրքերի ուղղությամբ: «Այժմ մենք մեզ ավելի ուժեղ ենք զգում, ուստի եւ պահանջում ենք 58 տոկոսը», շարունակել է նա: Մուսուլմանա-խորվաթական դաշնությունն է Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի ապագան, ասել է այնուհետեւ Մուհամեդ Սաչիրբեյը, այդ դաշինքի ամրության վրա շատ բնեն իրավունքի ազդեցության դրսեւորում է:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Տեղական

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ադրբեջանն ու Հայաստանը դեռ քայլ չեն կատարել

Սկիզբը էջ 1

Անդրադառնալով կարգավորման առաջին փուլի ռազմատեխնիկական հարցերին, այն է՝ կրակի ու ռազմական գործողությունների դադարեցմանը, դիվանագետը նշեց կողմերի համաձայնությունը դրանց հիմքում դնելու փետրվարի 18-ին պաշտպանության նախարարների ստորագրած արձանագրությունը: Այն նախատեսում է ուժերի սիմետրիկ հեռացում եւ թույլ է տալիս, որ մի շարք վայրերում բուֆերային գոտու լայնությունը՝ տատանվի 5-10 կմ սահմաններում, քանի որ որոշ բնակավայրեր կմնան հետ քաշված զորքերի միջեւ: Կողմերից յուրաքանչյուրը ծանր սպառազինությունը 20 կմ կհեռացնի ուժերի շփման գծից: Սակայն, ինչպես նշեց Վլադիմիր Կազիմիրովը, չնայած պայմանավորվածությանը, այդ փաստաթուղթը ադրբեջանական կողմը չի ստորագրել, քանի որ իր նկատառումներն ունի առաջին ու երկրորդ փուլերի զուգակցման հարցում (երկրորդ փուլը ենթադրում է զորքերի դուրսբերում): «Այդուհանդերձ, այսօր նրանցից ոչ-մեկը այլընտրանք չի առաջարկել: Մենք համոզված ենք մեր առաջարկությունների իրատեսությանն ու համակշռվածությանը: Իհարկե, կարելի է բանակցությունները վերսկսել, բայց կողմերը անմիջապես կունենան բազմաթիվ հարցեր, որոնց շուրջը հարկ կլինի հասնել համաձայնության, մինչդեռ, ըստ մեր փաստաթղթի, չհամաձայնեցված կետերը չորսն են»: Առաջին կետը հրադադարի պահպանման հուսալիության ապահովումն է: Բացի ուժերի հետքաշումից, սրա մեջ մտնում է նաեւ դիտորդների հարցը: Մեծ բանավեճեր է հարուցում նաեւ տարանջատիչ ուժերին վերաբերող կետը, մասնավորապես դրանց լիազորությունների ապահովմանը: Այդ ուժերի կազմի առնչությամբ դեսպանը նշեց, որ դրանց մեջ կարող են մտնել բոլոր ցանկացողների զորքերը, լինեն ԵԱՀԽ, թե ԱՊՀ անդամ պետություններ: Չհամաձայնեցված երկրորդ կետը ադրբեջանական գրավյալ վեց շրջաններից զորքերի դուրսբերման ժամկետն է: Ըստ Ռուսաստանի առաջարկության, դա պետք է տեղի ունենա 34 օրում: Ադրբեջանական կողմը պահանջում է ավելի կարճ, իսկ հայկական կողմը՝ ավելի երկար ժամկետ: «Ամենահետաքրքիրն այն է, որ կողմերից ոչ մեկը կոնկրետ առաջարկություն չի անում հողերի ազատման ժամկետների վերաբերյալ», ընդգծեց ռուս դիվանագետը: Հարկավոր է անմիջապես բանակցություններ սկսել Լաչինի եւ Շուշիի շրջանների շուրջը, որոնք չեն մտնում անհապաղ ազատվելիք տարածքների ցանկի մեջ: Իսկ զորքերի դուրսբերման ժամկետի կրճատումը հղի է նրանով, որ ամեն ինչ չի կարող կատարվել ժամանակին, ի հայտ կգան բողոքներ, եւ դրանց հետեւանքով ամբողջ համաձայնագիրը կհայտնվի ձախողման սպառնալիքի տակ: Երրորդ եւ չորրորդ չհամաձայնեցված հարցերը Լաչինի եւ Շուշիի հետագա ճակատագրերն են: «Ես գտնում եմ, որ շուտով կարող ենք բոլոր հիշյալ չորս հարցերի առթիվ հասնել փոխընդունելի լուծման»: «Ռուսաստանը չի կարող հանդուրժել այս հակամարտությունը, ինչը պայմանավորված է Ադրբեջանի ու Հայաստանի հետ մեր սերտ կապերով», եզրակացրեց Վլադիմիր Կազիմիրովը:

Զգուշացեք թափառող վտանգից

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ: Նկատի ունենալով Վրաստանում տարածված «կատաղություն» հիվանդության դեպքերը Երքաղխորհրդի նախագահ Վահագն Խաչատրյանն այսօր իր տեղակալ Վազգեն Պետրոսյանին հանձնարարել է միջոցներ ձեռք առնել Երեւանի բնակչությանն այդ վտանգից զերծ պահելու համար: Մասնավորապես ասվել է, որ ՆԳ ուժերի միջոցով անհրաժեշտ է լայնամասշտաբ պայքար մղել թափառող շների դեմ, թեկուզեւ մեծ ծախսերի գնով:

ԵՐԵՎԱՆ

Եվրոպական բանկը մինչեւ տարեվերջ կֆինանսավորի հայ գործարարներին

Ֆորումն ավարտեց իր աշխատանքը

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ, բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը ընտրեց իր վարչական կազմը: Ընտրվեցին ֆորումի վարչության նոր անդամներ երեք թափուր տեղերի համար:

Անդրադառնալով Եվրոպայի վերակառուցման եւ զարգացման բանկի կողմից ֆինանսական աջակցություն ակնկալելու խնդրին, պրն. Գրիգորյանը նշեց, որ դեռ ՀԳՖ-ի 4-րդ համաժողովի նախօրյակին ինքը եւ ՀԳՖ-ի նախագահ պրն. Ջազմաջյանը Փարիզում հանդիպել են ԵՎԶԲ-ի ներկայացուցիչներին, որոնք հայտնել են, թե համոզված են, որ Հայաստանը այժմ կատարվող ներդրումների տեսակետից մեծ ռիսկ չի պահանջում: «Այդ բանկը, որ նման պարագաներում շատ զգույշ է, պատրաստ է մեծ ներդրումներ անել եւ ֆինանսավորել տարբեր ծրագրեր եւ մասնակից լինել դրանց», ասաց պրն. Գրիգորյանը եւ որպես ապացույց նշեց մի օրինակ: ԵՎԶԲ-ն պատրաստ է մի ֆինանսական հիմնարկություն ստեղծել, որը կֆինանսավորի փոքր եւ միջակ ձեռնարկություններին 12-15 մլն. դոլար կապիտալով: Խնդիրն այն է, որ բանկը պատրաստ է այդ գումարի 1/3-ը ինքը դնել, երբ մյուս 1/3-ը տան տարբեր ներդրողներ տեղից թե սփյուռքից, իսկ մնացյալ 1/3-ով էլ կառավարությունը մասնակից դառնա: Ընդ որում, կառավարությունը կարող է մասնակից դառնալ ոչ թե կանխիկ դրամով, այլ ինչ-որ շենք հատկացնելով: «Մեր նպատակն է, ասաց Ռուբեն Գրիգորյանը, նրանց միջոցներով ստեղծել մի առեւտրական բանկ, որը բոլոր առեւտրական բանկային գործողությունները կկատարի, բացի անհատ անձանց համար հաշիվներ բացելուց»:

ՀԳՖ-ի ընդհանուր քարտուղարի ասելով, մինչեւ այս տարեվերջ այդ ծրագիրը կյանքի կկոչվի:

Սակայն ֆորումը, ըստ պրն. Գրիգորյանի, եկել է այն եզրակացության, որ ինքը չի կարող 1/3-ը ապահովել: Փոխարենը ֆորումը պատրաստ է քաղաքական աջակցություն տալ ներդրումներ գրավելու համար: ՀԳՖ-ի 4-րդ համաժողովի նիստերում ելույթ ունեցողներից շատերը քննադատեցին ֆորումի մինչեւ այժմ որդեգրած պասիվ գործունեությունը, որակելով այն որպես գործարար մարդկանց հանդիպման վայր եւ ոչ լուրջ աշխատանքներով լծված մարմին, որ զբաղված է կոնկրետ ծրագրերի իրականացմամբ: Ռուբեն Գրիգորյանի ասելով, այդ քննադատությունը միշտ էլ եղել է, այն նորություն չէ, բայց այդ քննադատությունների պատասխանները ինչպես են ՀԳՖ-ի վարչության նախագահի եւ իր ելույթներում:

Հիմնական հարցն այն է, որ ուղղակի ներդրումներ չեն եղել, որովհետեւ Հայաստանը մինչեւ հիմա համարվել է մեծ ռիսկի շրջան, նկատի ունենալով նաեւ պատերազմական հակամարտությունը, եւ երբ մարդասիրական օգնության հարցերում համաձայնել են, ապա բիզնեսի հարցում լուրջ խոչընդոտներ են դրել: Նրա կարծիքով, եւ «Airbus Industry»-ի, եւ Եվրոպական բանկի հետ կատարած աշխատանքներում իր ակտիվ մասնակցությունն է բերել նաեւ ՀԳՖ-ն:

Ընդ որում, Եվրոպական բանկը հայտնել է, թե ՀԳՖ-ի կողմից ներկայացված յուրաքանչյուր ծրագիր, որը քննարկելուց հետո արժանի համարվի, անմիջապես կֆինանսավորեն, նույնիսկ, երբ դրանք լինեն 50-60 մլն դոլլարանոց ծրագրեր: Այժմ ՀԳՖ-ի կողմից քննարկվում են եւ կներկայացվեն նավթի եւ գազի արդյունաբերության, էներգետիկ խնդիրներին նվիրված ծրագրեր:

Նպատակ կա նաեւ մի գործարան հիմնել Մեղրիում:

Այսօր տեղի կունենա ՀԳՖ-ի վարչական ժողովը, որը կորոշի հաջորդ հանդիպման ժամկետը:

[illegible] ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

Կանայք վրդովված են...

Ինչ արդյունքներ էլ ունենան կանանց թեմայով սոցիոլոգիական հարցումները եւ կամ ինչպես էլ վերլուծեն հոգեբանները կանանց, որպես սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամի հիմնական «բեռնակիրների», միեւնույն է, կանայք Հայաստանում քաղաքականապես ակտիվացել են:

Կանանց հանրապետական խորհուրդը օրերս հանդես է եկել հայտարարությամբ Կանանց համահայկական միության ստեղծման գործում խախտումներ հայտնաբերելու եւ նման «ազգային կառույցն» օրինական ճանապարհով, հրապարակավ ստեղծելու մասին: Հիմնական դժգոհությունն առաջացրել է այն, որ հիմնադիր ժողովին մասնակցել են ընդամենը կանանց Երեւանում գործող 21 կազմակերպությունների անդամներ (ոչ լիազոր ներկայացուցիչներ) եւ մի քանի սփյուռքյան հասարակական գործիչներ: Հայտարարությունը առարկելով միության ստեղծման ձեւի դեմ, ազդարարում է, որ «իրավիճակը շարունակում է լարված մնալ, մեզանից պահանջում են դիրքորոշվել: Ելնելով մեր պատասխանատվության գիտակցումից, հաշվի առնելով, որ 48 շրջանային եւ քաղաքային կանանց խորհուրդներում ներգրավված կանանց բազմահազարանոց բանակը եւ հասարակայնությունը սպասում են մեր պարզաբանմանը, որոշեցինք...»

Կանանց բազմահազարանոց բանակը վրդովված է կանանց համահայկական միության դեմ: Ասել է, թե հայ կանանց կյանքը գնալով անտանելի է դառնում, կամ հակառակը: Կամ էլ Հայաստանում իրենց սպառել են զուտ կանանց հետաքրքրությունները:

Ռ. Խ.

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կյանքի միջինը 75 տարի

Ըստ հանրապետության վիճակագրության եւ պետական ռեգիստրի պետվարչության տվյալների, 1992/93 թթ. տղամարդկանց կյանքի միջին տեւողությունը Հայաստանում կազմել է 69 տարի, իսկ կանանցը՝ 75 տարի: Այս թվերը մոտ են միջին եվրոպական ցուցանիշին, բայց գերազանցում են ռուսաստանյան ցուցանիշներին, ուր կյանքի միջին տեւողությունը մոտ 4 տարով ավելի կարճ է, քան Հայաստանում: Հայաստանը Ռուսաստանից տարբերվում է նաեւ տղամարդկանց եւ կանանց կյանքի տեւողության տարբերությամբ: Ռուսաստանում տղամարդկանց կյանքի տեւողությունը տասը տարով ավելի կարճ է, քան կանանցը:

ՆՏ

Մրցունակ թեթեւ արդյունաբերություն

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի թեթեւ արդյունաբերությունը միանգամայն մրցունակ է համաշխարհային շուկայում: Այդ մասին այսօր Երեւանում անցկացվող «Հայ գործարարների ֆորումի» խորհրդաժողովում հայտարարեց հանրապետության թեթեւ արդյունաբերության նախարար Ռուդոլֆ Թեյմուրազյանը: Նրա խոսքերով, ճյուղի ձեռնարկությունները հանդերձավորված են արդիական տեխնոլոգիայով, սակայն ծանր վիճակի է հասցրել թեթեւ արդյունաբերությունը: Նախարարի կարծիքով, ճյուղում օտարերկրյա կապիտալների ներդրումը շատ ձեռնտու է նախ եւ առաջ այն պատճառով, որ Հայաստանը աշխարհում վերջին տեղն է զբաղեցնում որակյալ աշխատանքի վարձատրման գծով (ժամում 5-7 ցենտ):

27-ամյա Էդվարդ Զալյանը նշանակվել է Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ: Մինչ այդ Զալյանը ղեկավարում էր հանրապետության արտաքին քաղաքական գերատեսչության [illegible] վարչությունը: Ինչպես հաղորդեցին Հայաստանի արտգործնախարարության մամլո ծառայությունում, ավելի վաղ Զալյանը աշխատել է դիվանագիտական ծառայության մարմիններում, ֆիզիկայի ինստիտուտում եւ տրանսպորտի նախարարությունում:

ԱՅԾ

Րաֆֆի Հովհաննիսյանը Ուրուգվայում

Կիրակի օրը, մայիսի 29-ին Հայաստանի դեսպանության վերակազմակերպման օրվա առթիվ ելույթ ունենալով Արգենտինայի մայրաքաղաք Բուենոս Այրեսի «Մարտին Կորոնադո» սրահում հավաքված հարյուրավոր հայերի առջեւ եւ բանախոսելով Հայաստանի վիճակի ու Ղարաբաղի հարցի շուրջը, ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի տնօրեն, Հայաստանի նախկին արտգործնախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը նույն օրը երեկոյան մեկնեց Ուրուգվայ եւ այդ երկրի մայրաքաղաք Մոնտեվիդեոյում դարձյալ նույն թեմայով բանախոսեց բազմաթիվ ուրուգվայահայերի առջեւ: Հաջորդ օրը նախկին արտգործնախարարին ընդունեցին Ուրուգվայի Հանրապետության փոխնախագահ եւ սենատի նախագահ Գոնսալես Ակիրեն եւ արտգործնախարար Սերխիո Ավրեոն: Նույն օրը Ուրուգվայի խորհրդարանի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովը նիստ գումարեց, որ իբրեւ հրավիրյալ ելույթ ունեցավ եւ Հայաստանի ու Ղարաբաղի, ընդհանրապես տարածաշրջանի իրավիճակների մասին խոսեց Րաֆֆի Հովհաննիսյանը: Նա շոշափեց նաեւ Հայաստան-Ուրուգվայ փոխհարաբերությունների հարցը: Ինչպես հայտնի է, Ուրուգվայը միշտ էլ հանդես է եկել ազգերի ինքնորոշման օգտին: Հիշեցնենք, որ լատինամերիկյան այդ փոքրիկ երկիրն առաջինն էր, որ 1975 թ. ճանաչեց 1915 թ. Օսմանյան Թուրքիայում իրագործված հայերի ցեղասպանությունը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Դիվանագիտական ընդունելություն՝

Երկուշաբթի երեկոյան, Երեւանի «Արագիլ» սրճարանում ընդունելություն էր կազմակերպվել Հայաստանում Կանադայի դեսպան Ջերեմի Քինզմանի հավատարմագրերը հանրապետության նախագահին հանձնելու կապակցությամբ: Ընդունելությանը ներկա էին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, արտգործնախարար Վահան Փափազյանը, էներգետիկայի գծով պետնախարար Սեպուհ Թաշճյանը, Ազգային անվտանգության վարչության պետի պաշտոնակատար Դավիթ Շահնազարյանը, օտարերկրյա դեսպաններ, կուսակցությունների ներկայացուցիչներ, մշակույթի եւ արվեստի հայտնի դեմքեր, պաշտոնական այլ անձինք: Նույն օրն առավոտյան, Կանադայի դեսպանն իր հավատարմագիրն էր հանձնել հանրապետության նախագահին, որ ողջունելով Մեծ յոթնյակի անդամ Կանադայի ներկայացուցչին, հավաստիացրել էր Հայաստանում ժողովրդավարության անփոխարինելիության մասին: Դարձյալ նույն օրը, դեսպան Քինզմանին եւ նրան ուղեկցող անձանց ընդունել էր արտգործնախարարը եւ զրուցել հայ-կանադական հարաբերությունների զարգացման հեռանկարների մասին: Դեսպան Ջերեմի Քինզմանի նստավայրը Մոսկվան է, որտեղ նա նույնպես ներկայացնում է իր երկիրը: Կանադան դեռեւս մնայուն դեսպանություն չունի Հայաստանում:

Մաքսատան աշխատաժամերը ավելացվել են

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Հայ-իրանական սահմանի երկու կողմերում մաքսատների աշխատաժամերն ավելացվել են: Ինչպես հայտնեցին Հայաստանի պետական մաքսային վարչությունից, այժմ մաքսատներն աշխատում են ժամը 8-20-ը: Մինչեւ վերջերս դրանք գործում էին ժամը 9-15:30-ը: Հանրապետության մաքսային վարչության պետ Երվանդ Աբգարյանի խոսքերով, ներկայումս բեռները, որպես կանոն, վերաբեռնվում են հասցեատեր երկրի փոխադրամիջոցների վրա, ինչը կապված է որոշակի տեխնիկական դժվարությունների եւ ավելորդ ծախսերի հետ: Նա հայտնեց, որ հայկական կողմը Իրանին առաջարկել է հրաժարվել այդ գործելակերպից եւ պարզեցնել բեռնափոխադրումը, հասցեատերերին հասցնելով նույն փոխադրամիջոցով: «Երբ իրանական կողմը համաձայնի մեր առաջարկություններին, մենք կկարողանանք զգալիորեն աշխուժացնել մեր երկրների առեւտրատնտեսական հարաբերությունները», նշեց Աբգարյանը:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԷՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ ձեւաւորումը ՊԱՒԷԼ ՊԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H.AVEDIKIAN / phone: 5[illegible]635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co., 22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park, CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax (818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian - Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian - Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager - Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ «ԱՐՄԻՆԱՖ» ԱՄԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս 7-8852 281425.
Ֆաքս 7-8852 285082
E-MAIL INTERNET: ROOT. YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՌԶ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Սուլեյման Դեմիրելը Կիեւից մեկնեց Քիշնեւ

ԿԻԵՎ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հունիսի 1-ին Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը Կիեւից կմեկնի Քիշնեւ։ Եռօրյա այցի ընթացքում Դեմիրելը հանդիպում կունենա Մոլդովայի նախագահ Միրչա Սնեգուրի հետ։ Նախատեսվում է ստորագրել Մոլդովայի եւ Թուրքիայի համագործակցության համաձայնագիր, մի շարք այլ փաստաթղթեր։ Երկու երկրների տնտեսական համագործակցության հարցեր են քննարկվելու Մոլդովայի վարչապետ Անդրեյ Սանգելիի հետ Թուրքիայի նախագահի հանդիպման ընթացքում։ Ուղեւորության ընթացքում Սուլեյման Դեմիրելին ուղեկցում են խորհրդարանի անդամներ եւ ձեռնարկուներ, որոնք իրենց մոլդովացի գործընկերների հետ հանդիպումներ կունենան Մոլդովայի խորհրդարանում եւ ճյուղային նախարարություններում։ Նախատեսված է նաեւ երկու երկրների արտգործնախարարների հանդիպում։ Չճանաչված Գագաուզյան Հանրապետության նախագահի մամլո քարտուղարի հաղորդման համաձայն, հունիսի 2-ին թուրք հյուրերին սպասում են Կոմրատում։ Ենթադրվում է, որ Սուլեյման Դեմիրելը առաջին քարը կդնի կոմինդրի արտադրության թուրք-գագաուզյան համատեղ ձեռնարկության շինարարության հիմքում։ Կոմրատում հույս ունեն տնտեսական հարաբերություններ զարգացնել Թուրքիայի հետ։ Մոտ ժամանակներս Ստամբուլը 15 մլն ամերիկյան դոլլար կհատկացնի գագաուզյան բնակավայրերում հեռախոսակապի գծեր տեղադրելու համար։

ՏԱՄԻՍ-ի շրջանային խորհրդակցություն

ՏԱՇՔԵՆԴ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Այստեղ անց է կացվում «ՏԱՄԻՍ» տարածաշրջանային ծրագրի ղեկավարների խորհրդակցություն։ Ծրագիրը, որի քննարկմանը մասնակցում են ԱՊՀ երկրների, Մոնղոլիայի եւ Եվրահանձնաժողովի ներկայացուցիչները, նպատակադրված է տարածաշրջանային համագործակցությանն աջակցելու ընթացիկ տարվա ապրիլի 15-ին ԱՊՀ բոլոր երկրների ղեկավարների կողմից Մոսկվայում ստորագրված «Ազատ առեւտրի գոտու մասին» համաձայնագրին համապատասխան միասնական տնտեսական տարածության ստեղծման գործում։ Այդ նպատակների համար Եվրահանձնաժողովը նախատեսում է հատկացնել առնվազն 25 մլն էկյու այն 53 մլն-ից, որ «ՏԱՄԻՍ»-ի բյուջեով նախատեսված է միջպետական նախագծերի իրականացման համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ

Կոստանդնուպոլսի նվաճումը տո՞ն է, թե...

Այս ամիսն ընդհանրապես հարուստ է տոներով ու տոնակատարություններով։ Դեռ բոլորիս հիշողություններում թարմ են մայիսմեկյան շքեղ ցույցերը եւ հաղթանակի օրվան նվիրված ռազմական հուժկու շքերթները։ Վերջին տարիներին հայերիս համար առաջնայինը դարձավ Հայաստանի առաջին հանրապետության հռչակման տարեդարձի՝ մայիսի 28-ի տոնը։ Այստեղ թե այնտեղ նշված տոները, անկախ նրանց նկատմամբ դրսեւորվող տարբեր մոտեցումներից, խորհրդանշում են այնպիսի համամարդկային արժեքներ, ինչպիսիք են պայքարը հանուն սոցիալական արդարության, հաղթանակը ֆաշիզմի դեմ եւ ազգային անկախության նվաճումը։

Ընդհանրապես մարդկությունը ողջունում եւ նշում է այնպիսի իրադարձություններ, որոնք միշտ խորհրդանշում են թե առանձին հասարակությունների, թե անհատների վեհ գաղափարների իրականացմանը մոտեցնող ամեն մի քայլ, հետեւաբար յուրաքանչյուր տոն եւ հոբելյան անպայման պարունակում է առաջադիմության մասնիկ։

Սակայն մեր տարածաշրջանում կա մի երկիր, որը այս դեպքում եւս խախտելով համամարդկային ավանդույթները, համազգային տոնակատարության է վերածել մի իրադարձություն, որն ուղղված էր մի այլ ժողովրդի կենսատարածքից վերջնականապես զրկելով ստրկացնելուն։ Դժվար չէ կռահել, որ հիշյալ երկիրը Թուրքիան է, իսկ խնդրո առարկա տոնակատարությունը Կոստանդնուպոլսի նվաճման տարելիցին նվիրված հանդիսությունները։

Պատմությունից հայտնի է, որ 1453 թ. մայիսի 29-ին թուրքական սուլթան Մեհմեդ II-ը, օգտվելով նաեւ Կոստանդնուպոլսում տեղակայված իտալական վարձկանների օժանդակությունից, վերջին մահացու հարվածն էր հասցրել Բյուզանդական կայսրությանը եւ նվաճել յոթ բլուրների վրա փռված Բյուզանդիոնը։ Այս դեպքը սկիզբ էր դրել Եվրոպայում թուրքերի բազմադարյան ներկայությանը։ Ներկայություն, որը մեծապես արգելակել է աշխարհամասի թե սոցիալ-տնտեսական, թե քաղաքական առաջընթացը, իսկ թուրքական տիրապետության տակ ընկած ժողովուրդների համար վերածվեց համընդհանուր աղետի։

Եւ ահա սկսած 1953-ից, այսինքն, նվաճման 500-ամյակից, Թուրքիան ամեն տարի մեծ շուքով, պետականացված հանդիսություններով նշում է Կոստանդնուպոլսի նվաճման հերթական տարեդարձը։ Փաստն ինքնին զարմանալի չէ, խստապես թուրքական հավակնություններին ծանոթ հայերիս համար, սակայն մտածելու առիթ են տալիս այդ կապակցությամբ մի շարք բարձրաստիճան պաշտոնյաների կատարած հայտարարությունները՝ եկող տարվանից Ստամբուլի նվաճման տոնակատարություններին միջազգային կարգավիճակ տալու եւ արտասահմանյան պատվիրակությունների մասնակցությունն ապահովելու մտադրության մասին։ Չպետք է զարմանալ, եթե դա նրանց հաջողվի։ Չէ՞ որ արդեն այսօր հիշյալ տոնակատարություններին, առանց նրանց էության խորքը թափանցելու, մասնակցում են Ստամբուլ այցելող եւ նման տեսարանների սիրահար հարյուրավոր եվրոպացի զբոսաշրջիկներ։ Բացի այդ, թուրքերին հաջողվել է միջազգային տոնի վերածել Մեծ եղեռնի նախօրյակը՝ ապրիլի 23-ը, հռչակելով այն «միջազգային մանկական տոն», որին ավանդաբար մասնակցում են մանկական համույթների պատվիրակություններ ոչ միայն Արեւմտյան Եվրոպայի երկրներից, այլ նաեւ նախկին խորհրդային բոլոր հանրապետություններից՝ բացառությամբ Հայաստանի։ Ու ստացվում է, որ աշխարհի բազմաթիվ երկրներ, կարծես արհամարհելով, ուրախանում եւ զվարճանում են ապրիլի 24-ին։ Նույն ճակատագիրը կարող են ունենալ նաեւ «Ստամբուլի նվաճման» միջազգայնացված հանդիսությունները հույն ժողովրդի համար։ Բացի այդ, դա նախադեպ կստեղծի նվաճողական քաղաքականության օրինականացման համար ընդհանրապես։ Մարդու իրավունքների հարգում այդքան սկզբունքային համաշխարհային հասարակությունը չպետք է լռի, երբ խոսքը վերաբերում է մի ամբողջ ժողովրդի ազգային արժանապատվությունը վիրավորող տարելիցի տոնակատարության վերածմանը։

ՄՈՒՐԱԴ ԲՈԶՈՒԼՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կիեւի սահմանած ժամկետը լրացավ

ԿԻԵՎ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ։ Մայիսի 31-ին լրացավ այն ժամկետը, որ սահմանել էր Ուկրաինայի Գերագույն խորհուրդը՝ Ղրիմի խորհրդարանի հայտնի որոշումը Ուկրաինայի գործող օրենսդրությանը համապատասխանեցնելու համար։ Ղրիմի խորհրդարանը, սակայն, տեւական քննարկումներից հետո որոշեց չփոխել կայացրած որոշումը։ Հունիսի մեկին Ուկրաինայի խորհրդարանը կվերադառնա Ղրիմի նկատմամբ իր դիրքորոշման քննարկմանը։ Համաձայն Ուկրաինայի ԳԽ նախագահ Ալեքսանդր Մորոզի հայտարարության, այդ նիստում Ղրիմի մասին լրատվությամբ հանդես կգա Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկը։ Նախատեսվում է նիստն անցկացնել բաց դռներով։

Իրանը կգործակցի մերձկասպյան երկրների հետ

ԹԵՀՐԱՆ, 30 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Իրանի ձայն» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, Իրանի աշխարհագրական դիրքը թույլ է տալիս կարող օղակ դառնալ Միջին Ասիայի, Եվրոպայի եւ Ասիայի երկրների համար իր հարավային նավահանգիստներով մերձկասպյան երկրների ապրանքների արտահանման գործում։ Այդ նպատակով Իրանը ձգտում է մերձկասպյան երկրների (Ղազախստան, Ադրբեջան, Թուրքմենստան) հետ զարգացնել տրանսպորտային համագործակցություն, ինչպես նաեւ ձկնկիթի արտադրության եւ արտահանման բնագավառի գործակցություն։

ՌՀՄ-ի եւ Ադրբեջանի ռուս համայնքի պայմանագիր

ԲԱՔՈՒ, 30 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Բաքվի ռադիոյի մայիսի 28-ի հաղորդման համաձայն, ռուս-ադրբեջանական մշակութային փոխանակումը պետք է ընդլայնվի։ Այս միտքն է ընդգծված մայիսի 28-ին Մոսկվայում Ռուսաստանի համաժողովրդական միության (ՌՀՄ) եւ Ադրբեջանի ռուս համայնքի ստորագրած պայմանագրում։ Պայմանագիրն ստորագրել են ՌՀՄ-ի նախագահ Սերգեյ Բաբուրինը եւ Ադրբեջանի ԳԽ պատգամավոր, Ազգային ժողովի մարդու իրավունքների եւ ազգամիջյան հարաբերությունների հանձնաժողովի քարտուղար, Ադրբեջանի ռուս համայնքի ղեկավար Չաբելինը։ Կառավարական ռուսալեզու «Ազերբայջան» թերթում մայիսի 28-ին նշվում է այդ պայմանագրի մեծ կարեւորությունը։

Ի գիտություն բոլորի

Հայաստանի վաճառականների միությունը տեղեկացնում է, որ միության անդամներին տրվում է վկայական եւ զգուշացնում է՝ առանց այդ փաստաթղթի ներկայացման միության անունից հանդես գալը անօրինական է։

Հայաստանի վաճառականների միության նախագահություն

NAAV AIRCORPORATION

Ամեն ուրբաթ ուղիղ ավիաչվերթ
ԵՐԵՎԱՆ-ՕՄՍԿ

Ամեն երեքշաբթի, ուղիղ ավիաչվերթ
ԵՐԵՎԱՆ-ՊԵՄԶԱ

Մեր հասցեն՝ «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ։ Հեռ. 56.49.78, 58.26.53

A STYLE

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաստանի վարկերը հայտնվել են արտասահմանյան բանկերում

Ինչպես մայիսի 28-ին հաղորդեց «Ազատություն» ռադիոկայանը, Վրաստանի նախկին վարչապետ Թենգիզ Սիգուան ասել է. «Դրական շատ բան արվեց Վրաստանի տնտեսության համար 1992 թ., իսկ նույն տարվա վերջերից սկսվեց այդ գործընթացների արգելակումը, եւ այստեղ դեր խաղաց Դվալիշվիլու նշանակումը Վրաստանի ազգային բանկի նախագահ, որը ֆինանսավարկային քաղաքականությունը խստացնելու փոխարեն հռչակեց այսպես կոչված «ազատական» քաղաքականություն։ Դա դիվերսիա էր Վրաստանի տնտեսության դեմ։ Այդ քաղաքականությունը հանգեցրեց վրացական կուպոնի լիակատար արժեզրկման եւ տնտեսության լրիվ քայքայման։ 1993-1994 թթ. տնտեսության քայքայումը 70 տոկոսով այդ քաղաքականության հետեւանքն է, որի ընթացքում ավելի քան 500 միլիոն դոլլարի վարկ տրվեց շատ արտոնյալ տոկոսներով։ Այդ վարկերի 10 տոկոսն է գործել Վրաստանի տնտեսության համար, իսկ ավելի քան 100 միլիոն դոլլարը այժմ գտնվում է եվրոպական բանկերի հաշիվներում։ Ինտերպոլի օգնությամբ կարելի է վերադարձնել այդ գումարի գոնե մի մասը։ Անազնիվ անձինք այդ վարկերով գնել եւ արտահանել են թեյ, ծխախոտ, ցեմենտ, կոնյակ եւ այլն, իսկ ապրանքի իրացումից հետո դրամը մնացել է արտասահմանյան բանկերում»։

Միաժամանակ, Վրաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության մամլո կենտրոնը հերքել է Վրաստանի եւ Ռուսաստանի որոշ լրատվական ծառայությունների այն հաղորդումը, թե Անդրկովկասում ռուսաստանյան զորքերի խումբը Վրաստանի անկախության օրվա զորահանդեսի համար «պարտքով» մարտական տեխնիկա էր տրամադրել, որը պատկանում էր ռուսաստանյան զորքերին։ Զորահանդեսին մասնակցել են վրացական բանակի սպառազինության մեջ եղած հրասայլեր, հետեւակի հրասայլեր, հրետանի եւ հակաօդային պաշտպանության հրթիռներ։

ՆՏ

Էլչիբեյը հավատում է

ԲԱՔՈՒ, 30 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ։ Ադրբեջանի անկախության օրվա առթիվ ժողովրդին ուղղած տոնական դիմումի մեջ Ադրբեջանի ժողճակատի նախագահ Ա. Էլչիբեյն ընդգծել է, որ գլխավոր խանգարիչ ուժն անկախության ճանապարհին հայ-ադրբեջանական հակամարտությունն է, որը տակավին շարունակվում է։ Էլչիբեյը, սակայն, հավատում է, որ «թշնամու խորամանկ ծրագրերը չեն իրականանա»։ Ադրբեջանն, ըստ նրա, արյամբ է ձեռք բերել իր անկախությունն ու ոչ մի քայլ չպետք է նահանջի։ «Դա են ապացուցում մեր փառավոր անցյալն ու մեր ազգի այսօրվա անվհատ մաքառումը», ասել է նա։

Լատվիան ամփոփեց արդյունքները

ՌԻԳԱ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ։ Նախնական տվյալներով, Լատվիայում կայացած ընտրություններում հաղթել են ազգային հայրենասիրական ուժերը։ Մունիցիպալ ընտրությունների արդյունքում, մասնավորապես՝ Ռիգայի քաղաքապետարանում, տեղերի 37 տոկոսն ստացել է Ջանում անկախ Լատվիայի միացյալ շարժումը։ Միայն վեց տոկոս է ստացել Իրավահավասարություն շարժումը։

Մոսկվայի պետական մանկավարժական համալսարանը հայտարարում է ընդունելություն սոցիոլոգիական ֆակուլտետին կից հայկական բաժանմունքում՝ հետեւյալ մասնագիտություններով.

մենեջմենթ, իրավունք, տնտեսագիտություն, սոցիոլոգիա, քաղաքագիտություն, մշակութաբանություն, կոնֆլիկտաբանություն

Ուսման ժամկետը 4-5 տարի, նախապատրաստական բաժնում 3 ամիս։ Ուսուցումը վճարովի է։ Այն կատարվում է հայերեն եւ ռուսերեն՝ օտար լեզուների խորացված ուսուցմամբ։ Ուսուցման տարիներին ուսանողներին տրվում է Մոսկվայի ժամանակավոր գրանցում եւ հատկացվում է հանրակացարան։ Մոսկվայի պետական մանկավարժական համալսարանի ռեկտորատի հանձնարարությամբ Երեւանի գիտահետազոտական կենտրոն «Դավիթ Անհաղթ» գործում է նախապատրաստական բաժանմունք։

Փաստաթղթերն ընդունվում են ամեն օր ժ. 10.00-16.00 (բացի կիրակի օրերից) հետեւյալ հասցեով. ք. Երեւան, Նալբանդյան 26 (Հանրապետության հրապարակ, Միությունների տուն, 1 հարկ, ուսումնամեթոդական կենտրոն, 12 սենյակ)

Հեռ. 52-0514 կամ 22-89-62

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ — Հայաստան

Էջեր ղարաբաղյան հրաղարձությունների եւ խոհերի գրքից

Հարազատ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

Օջախների ծուխը պետք է ելնի Ղարաբաղի երկինքը

Ութսունյոթի ամառը ես անցկացրի Մեծշենում: Առավոտյան հինգից մինչեւ կեսօր աշխատում էի վեպիս վրա, ճաշից հետո շրջում Մեծշենի շրջակայքում: Ուզում էի առասպելական Դավիթ Անանունի՝ բոլշեւիկյան գաղափարախոսության հետապնդման մասին հավաքածու հետազոտությունների հեղինակի լքված տունը: Պատահական չէր, որ Մաքսիմ Գորկին հասկացել այդ մեծշենցուն էր պատվիրել նախաբան գրել իր հրատարակած հայկական ժողովածուի եւ արձակի անթոլոգիայի համար: Մեծշենցի Անանունին: Վերջիս ամբողջական գործերը եմ նվիրել ես հայ հրապարակախոսության այդ տիտանին: Երեսունյոթին իմ հայրը, իր մահապատժից առաջ Սիբիրից նամակ էր ուղարկել Անանունին: Գրել է, թե բաժանում է նրա ցավը ղարաբաղյան գյուղերում մնացող օջախների կարոտով: Ու ես այդ ամառ որոշեցի բուխարիկ-օջախ շինել Մեծշենի այն տանը, որտեղ ծնվել է Դավիթը: Հոսկանիր գույնի բուխարիկ կառուցանեն ֆոնի վրա: Բուխարիկի գլխին սպիտակ տառերով գրեցի. «Դավիթ Անանուն»: Ու երբ մեծշենցի վարդեպետը վառեցին «Դավիթի» բուխարիկը, ինձ հանկարծ թվաց, թե մեծ հրապարակախոս-հասարակագետն ու հայրս ժպտում են ուրախ երգով կրակի մոտ:

Մեծշենը մի քանի անգամ ձեռքից ձեռք անցավ: Կոտորածից Ղարաբաղի գեղեցկագույն գյուղը: Ավերեցին հինավուրց անձայրածիր ջուր գերեզմանոցները: Եւ ահա, հիմա, երբ բրիգադի հրամանատար Մանվելի շտաբը, գրավելով լեռնոտ բոլոր բարձունքները, արդեն գտնվում էր Մեծշենում, որոշեցի անհապաղ գնալ այնտեղ եւ միամտաբար ստուգել բուխարիկի ճակատագիրը:

Ինձ հետ Դավիթ Անանունի տան մասին երկու մեծշենցի Անանունի հարազատ որդիների վերաբերյալ Էդիկ Ղուկասյանը եւ Շուշիի Ղազանչեցոց տաճարը վերականգնող Ռոման Երիցյանը: Ես տառացիորեն խառնվեցի անհայտ ավերված տանը: Կանգնեցի այն պատի առաջ, որտեղ եղել էր բուխարիկը. մի ատոր աղբ էր բացված սեւ խավարտում մեջ: Շուրջն այրված ու գրոհների բեկորներ էին թափված: Ոչ թե պարզապես քանդել էին աղյուսները, այլ աշխատել էին ծանր մուրճով: Ամեն ինչից երեւում էր, որ ավերիչները իմացել էին բուխարիկի գոյությունը: Չէ որ այդ մասին ես մանրամասն գրել էի վեպիս մեջ, որը հրատարակվել էր նաեւ ռուսերեն: Պատի վրա մնացել էին սպիտակ տառերի հետքերը, եւ դժվարությամբ ընթերցվում էր. «Դավիթ Անանուն»:

Հարմար պահ ընտրելով, ես ամ պայման կվերականգնեմ Անանունի օջախը: Մեծշենի օջախներից պետք է կապտավուն ծուխ ելնի դեպի Ղարաբաղի երկինքը: Որպեսզի բռնագին ավերի մեր օջախները, այնքան մենք պետք է վերականգնենք, սեփական հողի վրա ենք կառուցում:

Մենք հայերս մեր հողն ենք պաշտպանում, իսկ դուք ու՞մ...

Մեծշենի դաշտային հոսպիտալում այցելեցի մի ադրբեջանցու: Նա պառկած էր վիրավոր տակ, ծածկված բաճկոնով: Վիրավոր էր: Ցրասիրված: Բարեւեցի: Հայացքի մեջ զարմանք նկատեցի: Հասկացա, որ ճանաչեց ինձ: Տվեց անունն ազգանունը:

- Ինչպե՞ս ճանաչեցիր ինձ:
- Հեռուստացույցով հաճախ եմ տեսել: Նկարդ էլ եմ տեսել:
- Ադրբեջանի ղեկավարությունն ինձ համարում է մեր ժողովրդի թշնամին: Հավատո՞ւմ ես դրան:
- Ոչ:
- Հասկանում եմ: Քո վիճակում բոլորն էլ այդպես կպատասխանեին:
- Բանն իմ վիճակը չէ: Համոզված եմ, որ գրականության ու մշակույթի ոչ մի ներկայացուցիչ չի կարող թշնամի լինել մի ամբողջ ժողովրդի, նույնիսկ պատերազմի ժամանակ:
- Որտե՞ղ ես վիրավորվել:
- Չգիտեմ:
- Ո՞նց կարող ես չիմանալ, թե որտեղ վիրավորվեցիր: Կամ գերվեցիր:
- Այ, լավ ես խոսում ռուսերեն: Այստեղ շատերը կարծում են մոլլա ես: Ծառայո՞ւմ էիր բանակում:
- Այո, տանկիստ էի:
- Տանկիստ ես ծառայել: Նշանակում է, գիտես ֆարսեցը եւ ռազմական գործի այբուբենին էլ ծանոթ ես: Ու հանկարծ չես իմանում, թե որտեղ ես գերի վերցվել:
- Ախր ես «նեշուրչկայային» ջոկատում էի:
- Իսկ դա ի՞նչ բան է:
- Երբ փախչում թողնում են շուրջկալի ժամանակ եւ ուրիշ ռազմաճակատ ուղարկում: Տանում են, ու չես էլ իմանում, թե ուր: Տեղ են հասցնում ու ասում. «Այ, էս բարձունքը պետք է գրավես: Կամ թշնամին, այ, էնտեղ է»: Իսկ շուրջը ձյուն է ու մառախուղ:
- Անկեղծ ասա, դու ի՞նչ եզրակացության ես եկել հակահայկական խաղի այս արդյունքներից: Օրինակ՝ Ադրբեջանում այնպիսի տպավորություն է ստեղծվել, թե հայերը կռվել չգիտեն, թե խաչած հավեր են, թե նրանց, ինչպես հավերին, կարելի է փետրահան անել ու ուտել:
- Ճիշտ այդպիսի տպավորություն են ստեղծում: Մեր ժողովրդի մեջ այնպիսի կարծիք կա, թե Ղարաբաղում ղարաբաղցիները չեն կռվում, ռուսներ, իբր, Իրանից են եւ ուրիշ կռվել չգիտեն, որ այստեղ միայն արտասահմանյան մասնագետներն են կռվում: Չէ որ մեր բոլորի գլուխն են մտցրել, թե պատմության մեջ հայերին միշտ էլ ջարդել են:
- Իսկ դու ինչ կարծիքի ես:
- Իմ պատասխանը կարելի է գտնել այն բանի մեջ, որ ես այստեղ եմ:

Գերի զորամասի հրամանատար Ագիրի Ալյանով: Քառասնից տարեկան: Երկու զավակ ունի: Մոլորվել է Ֆիզուլու մոտ, մառախուղի մեջ: Հետաքրքիր է, զորամասի հրամանատարն ավտոմատ ձեռքին մոլորվել է: Լավ, դա չէ կարեւորը: Այդ մասին նման չէ մյուս գերիներին իր հայրենակիցներին: Ճիշտ է, որ լավ մտածեն Ադրբեջանում վիճակի շատ բան կա այդ «հայրենական» տարածքի մեջ: Չէ որ այստեղ, ռուսական ղեկավարության տարածում, որ իր մեջ է առել պատմական Հայաստանի մի մասը, դարեր շարունակ ապրել են հայեր, պարսիկներ, քրիստոնյաներ, խենթ ռուսները, հույներ, քրդեր, թուրքեր, կովկասյան լեզգիներ, ավարացիներ, հետագայում հայտնվեցին նաեւ թուրքական քոչվոր ցեղեր: Ահա նման էթնիկական խճանկարի դեռեւս բոլշեւիկները ստեղծեցին արհեստական, ինչպես պատմաբաններն են անվանել բազմազգային հանրապետություն, նպատակ ունենալով խորհրդային Ռուսաստանից կամուրջ գցել դեպի Արեւելք «հեղափոխությունը արտահանելու» համար: Եվ դեռ այդ ժամանակ անվանեցին Ադրբեջան, իսկ բոլոր ոչ քրիստոնյաներին թուրք-ազերիներ կամ ադրբեջանցիներ: Եվ ահա իմ դեմ կանգնած է բարձրահասակ, բաց գույնի մազերով գերին, զորամասի հրամանատար, ազերիների բանակի կապիտանը, ազգությամբ լեզգի:

- Գիտե՞ս, արդյոք, որ այսօր քո ժողովուրդը գտնվում է պատերազմական վիճակի մեջ, երբ ոչ Ադրբեջանի հետ, այլ նրա գլխավորությամբ, որը իրականացրել եւ շարունակում է իրականացնել ցեղասպանություն քո ժողովրդի հանդեպ,- հարցրի ես:
- Գիտեմ:
- Հապա ինչո՞ւ ես կռվում ազերիների կողմում հայերի դեմ, որոնց, ինչպես եւ լեզգիներին, թալիշներին, քրդերին, հույներին, ռուսներին եւ այլոց յուրահատուկ տարի շարունակ ենթարկել են էթնիկական մաքրման:
- Մենք բոլորս խաղի զոհեր ենք: Ադրբեջանում, այնուամենայնիվ, կարողացել են բոլորին համոզել, որ պատերազմը զուտ կրոնական է: Ես ռուսական դպրոց եմ գնացել, ամուսնացած եմ ռուսի հետ, մայրենի լեզուս ռուսերենն է: Իմ երկու աղջիկները, հիմա արդեն կարելի է ասել, կիսով չափ քրիստոնյա են: Իսկ ես ընկալում եմ, ադրբեջանական խաղի տրամաբանությամբ, մուսուլմանական բանակի զինվորը:
- Ընկալվարել ես: Հիմա քեզ համար ամեն ինչ անցյալ է:
- Համաձայն եմ: Վերջին երկու ամիսներին Ալիեւն այնպիսի խաղ է սկսել, որ թվում է, այս պատերազմը վերջ չի ունենա: Էլ ինչ ասես, որ չի խոսվում հայերի հասցեին: Երեւի տասնյակ տարիներ են հարկավոր, այդ ամենը, որ ասում են հայերի մասին, ժողովրդի մտքից վերացնելու համար:
- Տեղյակ եմ: Գիտեմ ինչ են ասում եւ գրում Բաքվում: Ինչ վերաբերում է քո ճակատագրին, խորհուրդ կտայի չտառապել դավաճանության գիտակցման կոմպլեքսից, երբ մեր հրամանատարությունը կպահպանի ճշմարտությունը. դա վերաբերում է նաեւ ձեր ժողովրդին: Ես նկատի ունեմ ոչ միայն լեզգիներին, այլեւ ազերիներին: Չափից դուրս շատ են զոհերը:
- Համաձայն եմ: Ես ղեկավարում էի այն զորամասերից մեկը, որոնք մտնում էին Ֆիզուլու ուղղության զորախմբի կազմի մեջ: Սկսենք վերջից: Վերջին երկու զորամասերը բացառապես աֆղաններ էին: Ամեն մեկն իր ավտոմատն ունի՝ գնված կամ ձեռք բերված Չինաստանում: Նրանց առջեւում իրական հանցագործների զորամասն էր: Ալիեւը բոլոր տղամարդ իրականներին, որ ի վիճակի են զենք բռնել, ազատել է բանտերից:
- Կարծում եմ, Հեյդար Ալիեւը լավ կյանքից չէ, որ այդպես է վարվում:
- Այո, հասկանում, երբ հաշվի առնենք, որ այդ հանցագործները հազվադեպ փորձել են միտումնավորի հարցում: Մի գլուխ հետեւեն վիրավորում են իրենք իրենց կամ մեկը մյուսին, փոխադարձ համաձայնությամբ: Մնացած հինգ զորամասերը սովորական էին: Դրանց մեջ կային սպաներ, ռուսներ եւ ուկրաինացիներ: Մենք խաղինից տանկ ունեինք, նույնքան էլ զրահատեխնիկա, «գրադ», հեռահար հրանոթներ: Անընդհատ ռազմամթերք էր բերվում:
- Իսկ մենք չորս այդպիսի ռադարյուն ունենք: Այսինքն, այդ ամենը պետք է խոստովանել: Դե լավ: Ինչո՞ւ այդպիսի ուժերով հանդերձ, արդեն քանի օր չեք կարողանում ճեղքել պաշտպանական գիծը եւ հասնել Կորյագին: Հավանաբար տեղյակ ես, որ Ֆիզուլին վերանվանվել է ռուս սպա Կորյագինի անունով: Լավ, ուրեմն ինչո՞ւ չեք կարողանում ճեղքել պաշտպանական գիծը:
- Դժվարանում եմ պատասխանել ձեր հարցին: Պատասխանը մի տեսակ կոմպլեքսային պետք է լինի: Պետք է երկար պատասխանել:
- Ավելի կարճ պատասխան չկա: Բանն այն է, որ մենք հայերս, մեր հողն ենք պաշտպանում, իսկ դուք լեզգիներդ՝ ուրիշի հողը:

Սկիզբը՝ 21, 25, 28 մայիս

Շարունակելի

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ

Պետականորեն հարգենք վերադարձողներին

Բնազդական մի մղումով ամենքս կապված ենք դեպի մեր նախնիների երկիրը, որ միրճված են մեր հոգեւոր գոյության արմատները: Յուրաքանչյուր հայ իր երկրորդ հայրությունն ունի իր անմիջական նախնիների ծննդավայրը: Հայաստանից եւ հայության կենտրոններից հեռու գտնվող հայի համար հայի հանդիպումը երջանկություն է: Այդ երջանկությունը կրկնապատկվում է, երբ, մանավանդ, հանդիպողները հայրենակիցներ են համերկրացի: Վիլյամ Սարոյանն ասում էր. «Ուր որ կերթաս, դուրս Հայաստա՞ն»: Եվ ինքն ամենուրեք համերկրացի բիթլիսցի էր որոնում:

Սփյուռքահայ իրականության մեջ հայրենակցականի գաղափարը, հայրենակցության զգեստի վրա ծավալվող հանրային գործունեությունը միշտ եւ ամենուրեք եղել է բնական երեւույթ: Մինչդեռ, հասկանալի պատճառով, Խորհրդային Հայաստանում այդպես չի եղել. արեւմտահայ սերտը միշտ կասկածվել ու հալածվել է: Առանց չափազանցության կարելի է ասել, որ խաղաղական ավյուրյուն ու բացարձակ հերոսություն էր հարկավոր, կասկածանքի ու «ազգայնականության» խարանի պայմաններում բնաշխարհի հիշատակները ոգեկոչելու, կորսված Հայրենիքի հոգեւոր նկարագիրը վերակենդանացնելու, Զորավար Անդրանիկի հուշարձանը (Ուջան), Եղեռնի զոհերի, Մուսալեռան, «Արծիվ Վասպուրականի» հուշակոթողները կերտելու համար:

Պատահական չէ, որ, ազատության եւ անկախության ձեռքբերմամբ, գործելու լայն ճանապարհ բացվեց նաեւ հայրենակցական միությունների համար: Նրանց թիվն աճում է, եւ դա բնավ տարօրինակ չէ:

Յուրաքանչյուր հայրենակցական միություն մի ծաղկեփունջ է Արեւմտյան Հայաստանի տարբեր գավառների ու բնակավայրերի ծաղիկներից հյուսված, յուրահատուկ բույրով, յուրահատուկ հմայքով:

Հայրենակցական միությունները հայրենագիտության լավագույն դպրոց են աճող սերունդների համար: Ի՞նչը կարող է առավել տպավորիչ ու ներգործուն լինել, քան հայրերի ու պապերի հեռավոր անցյալն ու անանց փառքը, Ավելացյալ Երկրին վերաբերող նրանց անմոռանալի հիշողությունները ու պատմությունները:

Որպեսզի հայրենակցական միությունները ձեռք բերեն հասարակական ավելի մեծ կշիռ, հարկավոր է դալ նրանց համար գործունեության հնարավորություններ: Նվ. ավելին, օրինական ստեղծվել Հայրենակցական Միությունների Խորհուրդ: Նրա կազմավորումից մեկ տարի էլ չի անցել, բայց արդեն զգալի են Խորհրդի կազմի մեջ մտնող հայրենակցական միությունների ստեղծագործական ջանքերից առաջացած արդյունքները:

Այդ արդյունքներից կարեւորագույնը, թերեւս, այն է, որ առանձին միությունների գործունեության համայնապատկերի վրա աստիճանաբար ընդլայնվում-բարձրանում է Երկրի ամբողջական նկարագիրը: Երկրի ծնունդ մարդկանց արեւմտահայերի պատմական կերպարը: Պատմական, որովհետեւ անցյալ դարավերջի եւ ներկա դարասկզբի արեւմտահայության ողբերգությունը միայն երկու միլիոն անմեղ զոհերի ողբերգությունը չէր: Դա նաեւ ողջ մնացածների, բնաջնջումից փրկված ժողովրդի ու, միեւնույն ժամանակ, ողջ քաղաքակիրթ մարդկության ողբերգությունն էր:

Եղեռնից մազապուրծ արեւմտահայության վերադարձողների սերունդը, որի շարքերը, տարաբախտաբար, օրեցօր նոսրանում են, լոկ ամենայնի արժանի է հատուկ մեծարանքի: Նրանք Երկրում ծնված սասունցին, վասպուրականցին, կարնեցին, երզնկացին, ալաշկերտցին, մուշեցին, եդեսացին, գյուրունցին, այնթապցին, արաբկիրցին, սեբաստացին, կյուրինցին, հաճընցին եւ այլք, բոլո՛րը, որ այսօր կենդանի են եւ ապրում են մեր կողքին, Հայ Դատի կենդանի վկաներն են: Այս պարագան բավական է, որպեսզի նրանք բոլորն անխտիր համարվեն բացառիկ ճակատագրի անհատներ:

Վաղուց ժամանակն է նրանց վերադարձողներին մասնակցելու մեր ազգային-քաղաքացիական տոնը, հասարակության հարգանքն ու ակնածանքը բարձրացնելով պետական վերաբերմունքի եւ գնահատության աստիճանի:

Ինձ թվում է, թե ճիշտ այնպես, ինչպես որ գոյություն ունեն «Պատերազմի վետերան», «Աշխատանքի վետերան» պատվավոր կոչումները, անհրաժեշտ է ունենալ նաեւ «Վերադարձող հայ» պատվավոր կոչում: «Վերադարձող հայը» պետք է օժտվի ամենաբարձր կենսաթոշակով, տրանսպորտի բոլոր տեսակներից (այդ թվում՝ գնացք, օդանավ) ձրի օգտվելու, իր մահկանացուն կնքելու դեպքում պետության հաշվին հուղարկավորվելու արտոնությամբ:

Կարծում եմ, «Ազգ» թերթի հեղինակությունը կօգնի «Վերադարձող հայ» պատվավոր կոչում ստեղծելու իմ առաջարկը պետական համապատասխան ատյանում ուշադրության արժանացնելու համար:

ԼԵՒՈՆ ՄԻՐԻՋԱՆՅԱՆ
«Վասպուրական» Հայրենակցական Միության նախագահ

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ձեռնարկությունների մասին
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԳԻՆԴ
ՈՎ ՓՆՏՐՈՒՄ Է, ՆԱ ԿԳՏՆԻ ՄԵՐ ՕԳՆՈՒԹՅԱՄԲ
հեռախոսներ
58 91 67, 56 59 75
A STYLE
Երեւան, Վաղարշապատի 2/8

digitised by A.R.A.R.@

Միջազգային

ԲԵՅՐՈՒԹ

Քաղաքական նախկին ոճիրներու թղթածրարներու բացումը Լիբանանի մէջ

ՀԱՄՕ ՄՈՍԿՈՖԵԱՆ

Քաղաքական ահաբեկչութիւնները, միջազգային թէ շրջանային իմաստով, ոչ մի տեղ եւ ոչ մի ժամանակ այնպէս բառն չեն զարգացել, այնպէս անմարդկային նկարագիր չեն ունեցել, որքան Լիբանանում 1975-1990 թթ., քաղաքացիական պատերազմի ամբողջ տեւողութեան: Մեծ մասամբ չբացայայտուած եւ անպատիժ մնացած այդ ահաբեկչութիւնների կազմակերպիչների համար այժմ հասել է հատուցման պահը: Պետութիւնը ձեռնարկել է մինչեւ վերջերս ամրափակ համարուող այդ թղթածրարներից ոմանց բացմանը:

Լիբանանի աւելի քան 16 ամեայ պատերազմին ընթացքին քաղաքական անհամար ոճիրներ կատարուած են: Առեւանգումներով, ավտոմեքենաներով, ռմբային յարձակումներով, ահաբեկչութեան կամ... ռազմղեկավարման հնարաւոր հարուածող հրթիռներու միջոցներով շատ ղեկավարներ ու քաղաքական դէմքեր իրենց կեանքը կորսնցուցած են: Յաճախ, ռմբային կամ ահաբեկչական մահափորձերու ընթացքին հարիւրաւոր անմեղ անձեր ալ իրենց կեանքը կորսնցուցած են, տեղի տալով փոխադարձ փոխ-վրէժի, վենդետտայի, պատճառ դառնալով քաղաքացիական պատերազմի բորբոքման կամ վերջնական խաղաղութեան հաստատման ջանքերու ձախողման: Այսուհանդերձ, գործուած մեծագոյն քաղաքական ոճիրներուն թղթածրարները վերջերս բացուեցան Լիբանանի պաշտպանութեան նախարարութեան կողմէ, Ջունի շրջանի «Սեյտա» («Աստուածածին») եկեղեցիին դէմ 1994 թ. փետրուարին կատարուած ահաւոր սպանդէն ետք: Հետաքրքրական է, որ ռմբային արարքներն ու ահաբեկչութիւնները Լիբանանի մէջ աւելոյժ ընթացք կը ստանան ամէն անգամ, երբ դարձեալ միջազգային ատեաններու մէջ կը ծեծուի Միջին Արեւելքի հարցը կամ արաբ-իսրայէլեան պատերազմին աւարտն ու խաղաղութեան վերահաստատումը:

Այս անգամ սակայն, Բեյրութի քրիստոնէական շրջանի արուարձան Ջունի մէջ տեղի ունեցած արիւնալի սպանդին ետին կեցող «մութ» ուժերը կը կարծուի թէ խորայէլեան «Մոսադ»-ի (հետախուզական վարչութեան) լիբանանցի գործակալներն են: Զոհերուն թաղումէն անմիջապէս ետք տեղի ունեցած ձերբակալութիւններու հիման վրայ պատրաստուեցաւ ամբաստանագիր մը քրիստոնեայ «Լիբանանեան ուժեր»-ուն դէմ, որուն ղեկավարը՝ Սամիր Ժահժահ, եւ գլխաւոր հրամանատարը՝ Ֆուադ Մալէք, ձերբակալուեցան: Անոնց Լիբանանի պաշտպանութեան նախարարութեան Եարզէի բանտ տեղափոխումը բնականոն ընդունուեցաւ նոյնիսկ ամերիկեան դեսպանատան կողմէ, որուն լիազօր դեսպան Համրլին յայտնած դատական գործը նկատեց Լիբանանի դատական օրգաններուն վերաբերող ներքին հարց... Շատոլ հարցաքննութիւնները երկար տանեցին, թէ քրիստոնեայ Ազատական կուսակցութեան ղեկավար Դենի Շամունի սպանութիւնը նոյնպէս կատարուած էր Ժահժահի «մասնաւոր» ջոկատներուն կողմէ: Անմիջապէս Լիբանան վերադարձաւ Դենի Շամունի դուստր Թրէյսին, որ 1979-ին Զֆնի քաղաքի շրջակայքը գտնուող «Ազատական Վագրեր» կոչուող շամունական յենակէտին վրայ կատարուած յարձակման ընթացքին Բեշիր Ժեմայէլի «Լիբանանեան ուժերուն» կողմէ բռնաբարուած եւ անարգանքի ենթարկուած էր ատրճանակի մօր՝ Փերի Շամունի հետ...

Մինչ Ժահժահի հարցաքննութիւնը կը շարունակուէր, վերջինիս երիտասարդ կինը Էստրտա, ամէն դուռ կը ծեծէր ազատելու համար իր ամուսինը: Ան հանդիպեցաւ նաեւ Թրէյսի ու Դորի (Դենիի եղբայրը) Շամուններուն հետ՝ ներելով իր ամուսին վերագրուած ամբաստանագիրը:

Սակայն իշխանութիւններու անդրդուելիութիւնը ցոյց տուաւ նաեւ Մ. Նահանգներու պետվարչութեան ցանկութիւնը՝ հզօրացնել Լիբանանի կեդրոնական իշխանութիւնը եւ Սուրիոյ օգնութեամբ վերջ տալ Պաղեստինեան յեղափոխութեան ահաբեկչական կազմակերպութիւններուն, որոնցմէ համբաւաւոր Աբու Նիդալին պատկանող ռազմական խմբակները վախնցան Բեքաայի հովիտին մէջ, փոխարէնը Ռաշիտկրին «աչք խփեց» իր նախկին հակառակորդ Սամիր Ժահժահի վարկաբեկման գործողութիւններուն վրայ:

Ջունի եկեղեցիին պայթումը պատճառ հանդիսացաւ նաեւ փոփոխութիւններ մտցնելու քաղաքական ոճիրներու մասին օրինագիծին եւ մահապատիժներու հարցի սահմանման մէջ: Մինչ առաջին մահապատիժները գործադրուեցան ֆրէական ոճրագործներու դէմ, դատական իշխանութիւնները ձեռնամուխ եղան նաեւ վերաբացելու Լիբանանի նախկին վարչապետ Ռաշիտ Քարամէի սպանութեան թղթածրարը, Լիբանանի 1982-ի միամեայ նախագահ Բեշիր Ժեմայէլի սպանութեան, 1978-ի Էհդենի մէջ Ֆրանժիէի նախագահական ընտանիքին դէմ ահաւոր ջարդին: Աղա՜ մինչեւ 1977 թվականը, Լիբանանեան սոցիալիստ դիւրզի ղեկավար Քամալ Ջոմպլաթի ահաբեկման եւ այլ հարցեր:

Իսկ ո՞վ էին այն ուժերը, զաղտնի թէ յայտնի կազմակերպութիւնները, պետական անվտանգութեան օրգանները, որոնք կանգնած էին այդ բոլոր արիւնալի հաշուեյարդարներու ետեւ: Միջին ու Մերձաւոր Արեւելքի ստրատեգիան փորձերը, մրցակցութիւնները չեն սահմանափակուիր միայն Մ. Նահանգներու, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Անգլիոյ միջեւ: Լիբանանի քաղաքական թատերաբեմի սփռուեստման համար դաժան պայքար է ընթացած Սուրիոյ, Իրաքի, Սէուդական Արաբիոյ, Պաղեստինեան յեղափոխութեան միջեւ, որոնք «սեւ գործի» համար ի գործ դրած են բազմամիլիոն գումարներ, նոկայական միջոցներ: Անշուշտ, ներքին եւ արտաքին ճակատներու վրայ ամբաստանութիւններու կողքին նաեւ Հրէական պետութեան ու անոր գաղտնի հառաւարող ձեռքեր «Մոսադ»-ին եւ «Շինբեթին»-ին:

Ահաբեկչական գործողութիւններէն մի քանին

1973 թուականի ձմռան, Պաղեստինեան յեղափոխութեան «Սեւ Սեպտեմբեր» ահաբեկչական կազմակերպութեան ղեկավար Աբու Յուսէֆ Ալ Նաժժարի ու Քամալ Ադուանի կողմ ու ղեկավարի սպանութիւնը պատճառ դարձաւ բառն բախումներու լիբանանեան բանակի միաւորներուն ու պաղեստինցի ազատամարտիկներուն միջեւ: Իսրայէլեան «Մոսադ»-ի գործակալներն սպանութիւններու գործադրումէն յետոյ Բէյրութի ծովափէն ազատօրէն վերադարձած էին Իսրայէլ: Այս բոլորը յայտնի դարձան մի քանի տարի անց, երբ Նորվեգիոյ Լիլլիհամէր քաղաքին մէջ ձերբակալուած «Մոսադ»-ի հետախուզական սպայ Դան Արբել ու գնդակի գործակալուհի Սիլվիա Ռաֆայէլ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեցին նաեւ 1973-ի այդ անկլնադարձային սպանութեանց մասին, որ լիբանանեան քաղաքացիական պատերազմին նախապատրաստական փուլերէն մէկը հանդիսացաւ:

Քաղաքական եւ կրօնի գլխաւոր ահաբեկչութեան զոհ գնաց Լիբանանեան ու միջազգային սոցիալիստական շարժման գլխաւոր դէմքերէն Քամալ Ճոմպլաթը: Ան բառն կերպով հակադարձելով սուրիական բանակի միաւորներուն Լիբանան մուտքին (Ռաշիտկրնի օգնութեամբ սուրիական զօրքը 1976 թուականին մտաւ Լիբանան փրկելու Լիբանանեան «աջ» ուժերն ու Լիբանանի այն ժամանակուան նախագահ Ֆրանժիէն) ի վերջոյ որպէս «վարձատրութիւն» ստացաւ աւելի քան 200 գնդակ... եւ իր թիկնապահին հետ անհետացաւ քաղաքական թատերաբեմէն: Ճոմպլաթի սպանութեան մէջ ամբաստանուած սուրիական «Սահիմա»ի ռազմական ուժերու ղեկավար Զաքի Մոհսէն Փարիզի հիւրանոցին առջեւ նոյնպէս գնդակահա-

րուեցաւ դարզի համայնքէն ահաբեկիչի մը կողմէ, քանի մը ամիս ետք:

Պատերազմի դաժան օրերուն բնական երեւոյթներ էին առեւանգումներ (ժամացոյցով, ռադիո-ղեկավարմամբ կամ ինքնասպանական կամիկազ) բազմաթիւ ոճրագործները: Սկզբնական շրջանին այդ արարքներու ետին կը գտնուէին «Լիբանանեան ուժեր»-ու «յատուկ» գործողութիւններու պատասխանատու Էլի Հպ., ինչպէս նաեւ Պաղեստինի Ազատագրական կազմակերպութեան «Ֆաթհ»-ի «յատուկ» առաքելութիւններու պատասխանատու Հաւարին:

1982 թուականի Յունիսին Իսրայէլեան բանակը ներխուժեց Լիբանան, հարուածելով Պաղեստինեան յեղափոխութեան եւ անոր ձախակողմեան դաշնակից «Լիբանանեան ուժերու» ոխերիմ թշնամի «Հայրենասիրական ճակատ»ը (ղեկավարներ Ուալիդ Ջոմպլաթ, Մոհսէն Իպրահիմ, Ժորժ Հաուի): «Ցահալ»-ի (Իսրայէլեան բանակի) հովանաւորութեամբ «Լիբանանեան ուժեր»-ու հրամանատար Բեշիր Ժեմայէլ եղաւ նախագահական թեկնածու... Իսկ շատ չանցած, ընտրուելէ նախագահի օծումէն քանի մը օր առաջ, 1982-ի սեպտեմբերին, անիկա բազմաթիւ արիւնոտ հետ զոհ դարձաւ ահաւոր պայթեցման, օգնականներուն հետ միասին գումարելու պահուն: Քանի մը օր ետք ձերբակալուեցաւ «Կոմբի Սուրի» կուսակցութեան անդամ Հաբիբ Շարթունին, որ նոյնպէս «Լիբանանեան ուժեր»-ու անդամ էր (...): Եղբօրը յաջորդած Ամին Ժեմայէլը, որ շատ չանցած նոյնպէս նախագահ դարձաւ, ամբաստանեց Սուրիան եւ անոր դաշնակից Պաղեստինեան յեղափոխութեան որոշ ուժերը Բեշիրի սպանութեան մէջ: Իսկ սուրիացի ամբաստանեցին խորայէլացիները, որովհետեւ սպանեալ նախագահը մերժած էր ստորագրել «10 հազար 420 քառ. քմ» Լիբանանի ամբողջականութեան ծանօթ դաշնագիրը: Պէտք է նշել, որ 1990 թուին, Հաբիբ Շարթունին ազատագրուեցաւ Բեյրութի «Ռումի»-ի բանտէն, երբ զօրավար Միշէլ Աունին վտարելու եկած սուրիական լիբանանեան բանակի միաւորները բացին նաեւ «Ռումի»-ի բանտին դռները: Քանի մը օր Սուրիոյ ռազմական հետախուզական կեդրոնին մէջ հարցաքննուելէ ետք, Շարթունին յանձնուեցաւ իր կուսակցութեան եւ... անհետացաւ:

Քանի մը տարի առաջ, պատասխանելու համար Մարոնիներու պատրիարքին ու Փարիզ աքսորուած Ամին Ժեմայէլի կոչերուն, Լիբանանի ռազմական դատախազութիւնը ձերբակալման հրամանագիր արձակեց նաեւ Շարթունիին դէմ, խոստանալով իրը թէ ճնշումներ բանեցնել որոշ շրջանակներու մօտ զինք վերադարձնելու համար ատեան: Հետաքրքրական կէտ մըն ալ այն է, որ 1979-էն ետք Արեւմտեան Բէյրութ ապաստանած Շամունական «ազատական» զինուորական ղեկավար Էլիաս Ալ-Հանաշը, «Քինկզ» հիւրանոցին առջեւ յարձակման ենթարկուելով սպաննուեցաւ իր փոքրիկ աղջկան ու «Ֆաթհ»-ի մէկ պատասխանատուին հետ: Մամուլը այն ժամանակ ամբաստանեց Բեշիր Ժեմայէլը, որ կազմակերպած էր այդ քաղաքական ոճիրը:

Մինչեւ այսօր չլուծուած քաղաքական թնջուկներէն մէկն ալ 1978-ին Էհդէնի սպանդն էր: «Լիբանանեան ուժեր»-էն խումբ մը յենուելով վրայով մուտք գործելով Մառոնի համայնքին միջնաբերդներէն մէկը Զղարթայի Էհդէն շրջկենտրոնը, հաւաքական սպանդի ենթարկած էր Թոնի Ֆրանժիէն եւ անոր ամբողջ ընտանիքը: Լիբանանի նախկին նախագահին զաւկին սպանութիւնը այդ օրերուն դուռ բացած էր նոյնքան արիւնալի հակադարձութեան: Քանի մը տարի առաջ, այդ ահաւոր ոճիրէն ճողոպրած մանուկը այսօրուան նախարար Սիլյման Թոնի Ֆրանժիէն պահանջած է այդ թղթածրարին բացումը եւ մինչեւ այսօր ազատութեան մէջ գտնուող ոճրագործներուն ձերբակալումը: Իսկ Լիբանանի նախկին վարչապետ Օմար Քարամէն, քաղաքական ճնշում մը եւս անցընելով Ֆրանսա ապաստանած նախկին նախագահ Ամին Ժեմայէլի կլիկին դէմ, պահանջած է նորէն նախկին վարչապետ Ռաշիտ Քարամէի սպանութեան զաղտնի ու յայտնի ծալքերուն բացայայտումը: Ուղղաթիռի մէջ պատահած պայթումին հետեւանքով 1986-ին Ռաշիտ Քարամէ սպանուելով պատճառ դարձած էր պատերազմի վերաբռնկման, մէկ կողմէ Սուրիոյ եւ համակիրներուն, միւս կողմէ «Լիբանանեան ուժեր»-ուն եւ զօրավար Միշէլ Աունի միջեւ:

Յետագայ մի քանի տարիներուն բազմաթիւ նոճիրներ կրնան երեւան գալ լիբանանեան քաղաքական բեմին վրայ: Անցեալի բազմաթիւ ղեկավարներ այժմ արդէն վաղուց մահացած են կամ... անհետ կորած, մինչ կենդանի մնացած «հերոսներէն» շատեր այսօր իսկ կը գտնուին պատասխանատու դիրքերու վրայ:

ՏՆՏԵՍ

Պատժամիջոցները ինչպես են վնասել Հարավսլավիային

ԲԵԼԳՐԱԴ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՍ: Լրացավ երկու տարին այն օրից, երբ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը պատժամիջոցներ սահմանեց Հարավսլավիայի դեմ: Այդ ընթացքում կենսամակարդակն այստեղ անկում է ապրել տասն անգամ, իսկ արդյունաբերական ձեռնարկությունների մեծ մասը կանգ է առել: Բոլոր արտասահմանյան բանկերում սառեցվել են հարավսլավական հաշիվները՝ 45 մլրդ. դոլար ընդհանուր գումարով: Տարբեր երկրներում կալանվել է 65 հարավսլավական նավ եւ վեց ինքնաթիռ: Կանգ է առել երթեւեկը Դանուբ գետով: Այդ ընթացքում պատժամիջոցների հասցրած ընդհանուր վնասը հասել է 15 մլրդ. դոլարի: Միլիարդավոր դոլարների վնաս են կրում նաեւ բոլոր հարեւան պետությունները: Մասնագետների կարծիքով, եթե այս տարի պատժամիջոցները վերացվեն, ապա արտադրությունն 1990 թվականի մակարդակին Հարավսլավիան կկարողանա վերադառնալ միայն 2012 թվականին: Պատժամիջոցների կիրառման երկրորդ տարելիցի առթիվ իր ելույթում Բոսնիայի սերբական առաջնորդ Ռադովան Կարաջիչը հայտարարել է, որ պատժամիջոցների վերացումը արդեն սերբերի համար խաղաղության պայման լինել չի կարող: Նա մուսուլմանական ղեկավարությանն առաջարկեց քառամսյա հրադադար հաստատել եւ հայտարարեց, որ սերբերը կհամաձայնեն Բոսնիա-Հերցեգովինայի 47 տոկոսին, եթե մուսուլմանները վերադարձնեն Տուզլան եւ Սարաեւոն:

Պերճախոս թվեր

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 30 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսրայելի ներգաղթյալների տեղավորման նախարար Յ. Ցաբանը կառավարական խորհրդակցությունում հայտնեց, որ 1992 թ. սկզբից Ուկրաինայից Իսրայել ներգաղթն ավելացել է 30.8 տոկոսով, իսկ Ռուսաստանից, ընդհակառակը, նվազել է 21,8 տոկոսով: Նրա կարծիքով, դրա պատճառը «Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի տնտեսական զարգացման միտումների տարբերությունն է. մինչ Ուկրաինայում նկատվում է տնտեսական անկայունություն, Ռուսաստանում լրիվ թափով շարունակվում է տնտեսության ապապետականացման եւ սեփականաշնորհման գործընթացը: Իսրայել գաղթելու մտադրություն ունեցող ռուսաստանցիների մեջ տարածված է այն կարծիքը, թե իրենք որքան ուշ հեռանան Ռուսաստանից, այնքան շատ դրամ կարող են վերցնել հետները»: Նախարարության տվյալների համաձայն, այս տարվա առաջին երեք ամիսներին ԱՊՀ երկրներից Իսրայել է եկել ընդհանուր առմամբ 18,2 հազար մարդ, որ 15 տոկոսով պակաս է անցյալ տարվա նույն ժամանակամիջոցի համեմատությամբ:

Առայժմ որպես դիտորդ

ՏՈԿԻՈ, 29 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Նիհոն Կեյձայ» թերթը այսօր հաղորդել է. «Տնտեսական համագործակցության ու զարգացման կազմակերպության հունիսի 7-ին Փարիզում բացվող նստաշրջանում Ռուսաստանը կստանա դիտորդի կարգավիճակ այդ միջազգային կազմակերպությունում, իսկ աշնանը կդառնա նրա լիիրավ անդամը: Սկզբնական շրջանում Ռուսաստանը կմասնակցի կազմակերպության արդյունաբերական, գիտական ու տեխնոլոգիական կոմիտեների գործունեությանը: Տնտեսական համագործակցության ու զարգացման կազմակերպությունը, որն արեւմտյան դաշինքի երկրները ստեղծել են 1961 թվականին, միավորում է աշխարհի 25 առավել զարգացած պետությունները եւ ԽՍՀՄ-ի փլուզվելուց հետո զգալի հետաքրքրություն է ցուցաբերում շուկայական տնտեսությանը շուտափույթ անցնելու ասպարեզում Ռուսաստանին օգնություն ցույց տալու նկատմամբ: Կառավարական աղբյուրները, որ նաեւ հաղորդում են հուլիսին կայանալիք նիստին առաջին անգամ կհրավիրվի արտգործնախարար Ա. Կոզիրեւը եւ կկնքվի այդ կազմակերպության համար առաջին համաձայնագիրը՝ բարենորոգումների իրականացման ասպարեզում Ռուսաստանի հետ համագործակցելու մասին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՅԹ

Նկարիչ Կարեն Սմբատյան.

Կարմիրը նրա արվեստի հենքն ու հիմքն է

ՍԵԴԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Մագնիսական ուժի զորություն ունի նկարիչ Կարեն Սմբատյանի ցուցահանդեսը, որը բացվել է 1994 թ. մայիսի 20-ին, Նկարչի տանը:

Երփներանգությամբ հարուստ, նուրբ ու երաժշտական մեղեդի հիշեցնող աշխարհ է Սմբատյանի ստեղծագործական աշխարհը, որի բնակիչները են հայ հին ու նոր մարտիկները, հայոց բնությունը: Նկարիչը փնտրում է հայ հոգին նրա ազգային հեռուների, բյուրեղացած ոգեւորության, կերպարային մասունքների մեջ:

Նույն մոտեցումն է նաեւ մանկական գրքերի, հեքիաթների ձեւավորումների մեջ, որոնք կատարված են ազգային-ժողովրդական առանձնահատկությունների, միջավայրի, կերպարների հարուստ ու համոզիչ հագեցվածությամբ:

Թարմարվեստ այս ցուցահանդեսում չի կարելի չնշել երեք ստեղծագործության, որոնք բյուրիմացաբար դուրս են մնացել մեր տեսական պատկերասրահի հավաքածուից: Առաջինը «Զարթիր լաո» թեմատիկ կտավն է, որը վանեցու, զեյթունցու կամ սասունցու հավաքական կերպարն է՝ իր ազգային արժանապատվությամբ արբուն, վճռականությամբ, նվիրվածությամբ ու հաղթանակի հավատով: Մյուսը՝ «Քեռի Գեւորգը» սասունցու համոզիչ ու հմայիչ կերպար՝ լի ներքին արտահայտչականությամբ ու լավատեսությամբ, որ ընդգծված է համաքախ գունային գամմայով, իսկ երրորդը «Ֆիդայիների հիշատակին» նվիրված կտավն է, նատյուրմորտով, որ գիշերային մութ կապույտ ֆոնի վրա առկայծում են աստղաքույլի հյուսվածքով:

Րաֆֆի Սեյրանի դիմանկարը 1993 թ.

Ցուցահանդեսի կարեւոր առանձնահատկությունը կարմիր գույնի առատությունն է, որ, սակայն գերարվեստական հմուտ լուծմամբ վերափոխված է կտավներում: Ես չեմ հիշում մի դեպք, երբ կարմիր գույնին նայելիս մարդու աչքերը կամ նյարդերը հանգստանան, սակայն այստեղ ճիշտ հակառակն է, որովհետեւ գույնն ունի լավատեսական, ծգողական տրամադրություն: Սմբատյանը կարողացել է այդ քմահաճ, ըմբոստ գույնը, որից խուսափում են գրեթե բոլորը, ենթարկել իր վրձնին՝ օգտագործելով իր բոլոր ժանրերի աշխատանքներում եւ համերաշխելով մյուս գուներանգներին: Եւ, նկարչի համառությամբ, կարմիրը զիջել է հեզաբարո մի քմայքով ու համարվել՝ ձեռք բերելով կոլորիտային, փափուկ հնչերանգ, թե՝ դիմանկարում, թե թեմատիկ հորինվածքներում, թե նատյուրմորտներում կամ բնանկարներում: Եւ զարմանալին այն է, որ ցուցադրության մեջ կարմիրի այդ առատությունն ամենեւին զգալի չէ: Իսկ սա արդեն նորություն է գեղանկարչության մեջ, նոր խոսք ու բոհչք:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Նեղ օրերից զուգեն վերջինը

Մեր թերթի մայիսի 12-ի համարում տպագրել էինք գրող Զորայր Խալափյանի «Ամսական վաստակը՝ 1 կոպեկ» հոդվածը, ուր խոսվում էր ժամանակակից հայ գրողի, առհասարակ գրահրատարակչության անտրախ վիճակի մասին: Հոդվածը անարձագանք չմնաց եւ այսօր այդ ցավոտ հարցերի մասին խոսում եւ միաժամանակ գրահրատարակչության իրական պատկերն է տալիս հրատարակչական գործերի վարչության պետ, գրող Հրաչյա Թամրազյանը

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Պատրիկյանն, իհարկե, կարող էր մի հայացք գցել 20-րդ դարի վերջի հայ գրողի վրա ու բոլորովին չամաչել իր հնամաշ կոշիկներից: Սակայն եթե որեւէ գրքի համար առաջարկվող հոնորարը ծիծաղելիության չափ ցածր է, իսկ գրքով արդյուս հայթայթելու հեռանկարը՝ լացելու աստիճան տխուր, ապա Հայաստանում գրքեր, այնուամենայնիվ, հրատարակվում են: Այսպես, 90-93 թվերի ընթացքում «Հայաստան» հրատարակչությունը լույս է ընծայել 304 անուն գիրք, «Նաիրին»՝ 270 (որից 190-ը՝ ժամանակակից հայ գրականություն), «Արեւիկը»՝ 169, «Անահիտը»՝ 30 գիրք, «Լույսը»՝ 336, որից 174-ը դասագրքեր են: Սա միայն պետական հրատարակչություններում: Հայաստանում գործում են բազմաթիվ մասնավոր հրատարակչություններ, որոնց լույս ընծայած գրքերը եւս տեսակարար կշիռ ունեն գրահրատարակչական ընդհանուր գործում («Աողլոն», «Գանձասար», «Արեգ», «Կոսուս» եւ այլն:)

Նախորդ տասնամյակի լավագույն ցուցանիշը եղել է 1987 թ., որը ներկայիս ծավալը 30-40 տոկոսով էր գերազանցում (գործում էին բացառապես պետական հրատարակչություններ):

ՀՀ Կառավարությանն առընթեր հրատարակչական գործերի վարչության (նախկին՝ մամուլի կոմիտե) պետ Հրաչյա Թամրազյանը հաղորդեց, որ շուկայական հարաբերությունների վայրիվերումների պայմաններում խկապես տուժում է ժամանակակից գրականությունը, որի օրվա պահանջարկը բավական ցածր է: «Սակայն գրահրատարակիչն իրավունք չունի չտպել ժամանակակից գրողների գործերը: Դա կնշանակեր գրական առողջ ընթացքը: Եւ եթե որեւէ հրատարակչություն քնեւս չի կորցրել իր դիմագիծը, պետք է վերապահություն անի, իհարկե այնքանով, որքանով դա չի վնասի իր հաստատության ֆինանսական վիճակին: Մի՛ մոռացեք, որ հրատարակիչը եւս, ինչպես գրողը, մտավորական է, նույն հոգսերն ու պահանջներն ունի», ասաց նա:

Պրն. Թամրազյանը հայտնեց նաեւ, որ ժամանակակից որեւէ գրողի գիրք հրատարակելիս հրատարակիչը հանդես է գալիս որպես բարեգործ. ամեն մի չվաճառված գիրք ուղղակիորեն անդրադառնում է հիմնարկի աշխատավարձի վրա: Նա ժխտեց, որ հոնորարային քաղաքականությունն, իբրեւ, խորհրդանշական է մանավանդ պետական չափանիշներում: Վերջերս վարչությունը խնդրել է վերանայել ֆինանսների նախարարության ներկայացրած հաշիվները՝ դասագրքերի հեղինակների վճարման կարգի մասին եւ առաջարկել է դրանք բարձրացնել առնվազն տասն անգամ: Երկրի գրահրատարակչական գործի թիվ 1 պատասխանատուն մեծ հույսեր է կապում հովանավորչության հետ, մանավանդ ժամանակակից գրականության հարցում: «Նաիրի» հրատարակչությունն, օրինակ, Լոս Անջելեսի «Նոր կյանք» թերթի խմբագրապետ Գրիգոր Շենյանից ստացած 2000 դոլլար նվիրատվության շնորհիվ ձեռնարկել է նման նոր մատենաշար կազմելուն եւ հրատարակելուն: (Մատենաշարի 3 գիրք արդեն տպագրված է): Շվեյցարիայի հայ եկեղեցու տրամադրած 12 հազար դոլլարը հիմք է դարձել գրահրատարակչական վարչության համակարգում հիմնադրամ ստեղծելուն: 40-ական դոլլար են ստացել 340-350 մարդ, հիմնականում գրողներ: Ճիշտն ասած, Պատրիկյանի հետ համեմատությունը ոչնչով չի խախտում հայ գրողի ստացած 40 դոլլարը... Հրաչյա Թամրազյանը ըմվարացավ տալ մի հայ գրողի անուն, որը քեղ կյանքով է ապրում եւ ոչ էլ՝ ամենակարիքավորի անունը. «Սա ժողովրդի այն խավն է, որ ամբողջովին դարձավ սոցիալապես անապահով: Մյուս կողմից, հիմա Հայաստանում չկա մի երիտասարդ գրող, որը կամ չի տպագրվել, կամ որի գիրքը տպագրական ընթացքի մեջ չէ՛»:

Պրն. Թամրազյանը հայտնեց նաեւ, որ ժամանակակից գրահրատարակչական ընթացքի ամենամեծ հենարանը մնում է պետությունը: Դասագրքերի տպագրության համար անցյալ տարի պետությունը հատկացրել է 300 մլն ռուբլի, այլեւայլ գրքերի տպագրության համար՝ 110 մլն ռուբլի (ժամանակակից, դասական եւ մանկական գրականություն): Մշակույթի նախարարության հետ մշակվում է մի նախագիծ, որը նախատեսում է գրադարանային համակարգի անվճար ապահովումը նոր հրատարակված գրքերով:

ԳՐԱԽՈՍԱԿԱՆ

Գիրք հայ-ռուսական մշակութային կապերի մասին

Օրերս լույս աշխարհ եկավ գրականագետ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Անուշավան Զաքարյանի «Ռուս գրագետները եւ հայ իրականությունը (20-րդ դարի 10-ական թթ.)» ռուսերեն մենագրությունը, որի կարիքը գիտական հասարակայնությունը վաղուց էր զգում:

Հեղինակը հայ իրականության խորապատկերի վրա համակողմանի քննության է առնում ռուսական մշակույթի ներկայացուցիչների բանաստեղծների, գրողների, սակավ հայտնի գրագետների, հրապարակախոսների եւ լրագրողների գործունեությունը, որոնք 20-րդ դարի 10-ական թվականներին ապրել եւ ստեղծագործել են Արեւմտյան Հայաստանում ու Անդրկովկասում: Հայ ժողովրդի համար ծանր ու դժվարին այդ ժամանակներում նրանք հանդես են եկել ռուսական ու անդրկովկասյան մամուլի էջերում ճշմարտացիորեն ներկայացնելով ողբերգական դեպքերը եւ պաշտպանելով նրա ազգային շահերը: Այս առումով հեղինակը շրջանառության մեջ է դնում արժեքավոր եւ նորահայտ փաստական նյութ:

Գիրքն ունի նաեւ հավելված, ուր զետեղված են ժամանակի մամուլում հրապարակված եւ հանրությանը սակավածանոթ բազմաթիվ հոդվածներ, որոնք նոր լույս են սփռում այդ ժամանակաշրջանի երեւույթների վրա:

Երկասիրությունը ուշագրավ խոսք է հայ-ռուսական գրական առնչությունների հետազոտության բնագավառում եւ ունի գիտապատմական ու ճանաչողական լուրջ արժեք: Այն օժտված է նաեւ քաղաքագիտական անհերքելի նշանակությամբ, քանի որ կարեւորում է ռուսական մշակութային դարավոր ավանդույթի եւ կողմնորոշման հրատապությունը նաեւ այսօր:

Ռ.Զ.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաղը, ժամը 14-ին ԱՕԿՄ-ի շենքում (Արովյան փ.) տեղի կունենա «ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԼԻԲԱՆԱՆ» ընկերության շնորհանդեսը: Հրավիրվում են բոլոր ցանկացողները:

ԳՈՒՅԺ

Մահացավ Արմեն Զարյանը

Երեկ գիշեր երկարատեւ հիվանդությունից հետո կյանքից հեռացավ Հայաստանի վաստակավոր ճարտարապետ, ճարտարապետության թեկնածու Արմեն Կոստանի Զարյանը:

Արմեն Զարյանը ծնվել է 1914 թ. Կ. Պոլսում: 1932-ին ավարտել է Վենետիկի Մուրատ-Ռափայելյան վարժարանը: Ուսանել է Վենետիկի ճարտարապետության ֆակուլտետում, Փարիզի «էկոլ դե Բոզարում», ավարտել է Հռոմի համալսարանի ճարտարապետության ֆակուլտետը: Մինչեւ Հայաստան հայրենադարձելը (1963 թ.) նախագծել եւ կառուցել է 252 մենատներով «մարոկկականների թաղամասը» Տանժերում, «Մուսոմոբիլ Քլըբի» վարչական շենքը Հռոմում (Լ. Մարինարդիի հետ), ֆրանչեսկյանների միջազգային համակառույցը Հռոմում (Զ. Սեերջինիի հետ), Բրեյչիա-Ֆրասադոկկիի հետ Հռոմում հիմնադրել է միջնադարյան հայկական ճարտարապետության ուսումնասիրման գործը: Արմեն Զարյանի նախագծերով Երեւանում կառուցվել են բնակելի եւ ուսումնական շենքեր, քաղաքի գլխավոր պողոտան: Զարյանը վերջին տարիներին աշխատում էր ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի արվեստի ինստիտուտում:

Արմեն Զարյանի թաղման սգո արարողությունը կսկսվի հունիսի 2-ին, ժամը 15-ին, Երեւանի ճարտարապետների տանից:

ՓԱՐԻԶ

Դոմինգոյի «Տոսկան»

Իտալանական երեւելի տենորը երեք երեկո պատվեց Փարիզի Բաստիլ օպերայի բեմը՝ խաղալով Վերներ Սփռուերի «Տոսկայի» նոր բեմական մտահղացման մեջ: Ուր տասնյակ

հաշվվող նրա դերացանկում «Տոսկան», «Օթելլոյի» հետ, երգչի օպերա-ֆետիշն է: Ավելի քան 150 ներկայացում, ձայնագրություններ մի ամբողջ կույտ՝ հայտնի աստղերի զուգերգությամբ: Այս ստեղծագործությամբ է Դոմինգոն սկսել իր դեբյուտը Համբուրգում, 1967 թ., ապա՝ Լոնդոնում, 1971 թ.: Եւ, սակայն, 1974 թ. ի վեր Պլաչիդո Դոմինգոյի «Տոսկան» չէր բնդացել Փարիզի բեմերում:

Ն. Գ.

ԵՐՔԱՄԽՈՐՀՐԴԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀՐ. ՂԱՓԼԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

հունիս ամսի խաղացանկը

3-ին	**Է. Իոնեսկո**	«ԱՐՔԱՆ Է ՄԵՌՆՈՒՄ» (դրամա 2 գործողությամբ)
4-ին	**Ժ. Հարությունյան**	«ՔՈ ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՆԳՐՎԱՆԸ» (դրամա 2 գործողությամբ)
5-ին	**Պ. Զեյթունցյան**	«ՄԵԾ ԼՌՈՒԹՅՈՒՆ» (դրամա 2 գործողությամբ)
10-ին	**Գ. Գորին**	«ՄՈՌԱՑՎԱԾ ՀԵՐՈՍՏՐԱՏԻՆ» (տրագիկոմեդիա 2 գործողությամբ)
11-ին	**Ե. Օտյան**	«ՄԵՐ ԵՎ ԾԻԾԱՂ» (կատակերգություն 2 գործողությամբ)
12-ին	**Յ. Գրուշաս**	«ԲԵԱՏՐԻՉԵ» (տրագիկոմեդիա 1 գործողությամբ)

Ներկայացումների սկիզբը ժամը 15-ին

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար՝ ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՔԵՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը եւ «Արշալույս» ստուդիան հրավիրում են մասնակցելու Հովհ. Թումանյանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված համերգին, որը տեղի կունենա հունիսի 3-ին, ժամը 16:00-ին «Մոսկվա» կ/թ մերձակա հրապարակում:

Ելույթ կունենան

Հայաստանի ժողգործիքների պետական նվագախումբը (գեղ. ղեկ. Հ. Սանդասարյան),

Թաթուլ Ալթունյանի անվան «Երգի-պարի» համույթը (գեղ. ղեկ. Մ. Մավիսակալյան) եւ

«Արծագանք» ստուդիայի արտիստները (գեղ. ղեկ. Եղիշե Պետրոսյան):

Սիրելի երեւանցիներ, հրավիրում ենք բոլորին: Հայցում ենք ձեր ներկայությունը եւ նյութական նեցումը Թումանյան փողոցի բարեկարգման համար:

ԳԱԲՐԻԵԼ ՍՈՒՆԴՈՒԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

հունիս ամսի խաղացանկը

4-ին	**Ժիրայր Անանյան**	«ԿԱՐՈՒՍԵԼ» (Կատակերգություն երկու մասից)
5-ին	**Ջուզեպե Մարոտա Բելիզարո Ռանդոնե**	«ԱՅՐԻՆԵՐ ՍՓՈՓՈՂԸ» (Կատակերգություն երկու մասից)
11-ին	**Ժան Բատիստ Մոլիեր**	«ՔԱՂՔԵՆԻՆ ԱԶՆՎԱԿԱՆ» (Կատակերգություն երկու մասից)
12-ին	**Մուշեղ Իշխան**	«ՄԵՌՆԻԼԸ ՈՐՔԱՆ ԴԺՎԱՐ Է» (Ողբերգ. կատակերգություն երկու մասից)
18-ին	**Ժիրայր Անանյան**	«ԻՄ ՏՈՒՆԸ ՔՈ ՏՈՒՆԸ ՉԷ» (Կատակերգություն երկու մասից)
19-ին	**Պերճ Զեյթունցյան**	«ԱՆԱՎԱՐՏ ՄԵՆԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ» (Դրամա երկու մասից)
25-ին	**Ժան Բատիստ Մոլիեր**	«ՔԱՂՔԵՆԻՆ ԱԶՆՎԱԿԱՆ» (Կատակերգություն երկու մասից)
26-ին	**Ջուզեպե Մարոտա Բելիզարո Ռանդոնե**	«ԱՅՐԻՆԵՐ ՍՓՈՓՈՂԸ» (Կատակերգություն երկու մասից)

Ներկայացումների սկիզբը ժամը 16-ին

Երեխաների համար բոլոր շաբաթ եւ կիրակի օրերին ցերեկային նոր ներկայացում «ԱՐՔԱՅԱԶՆԻ ՀԱՐՍՆԱՑՈՒՆ»

Սկիզբը ժամը 11:30-ին

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար՝ ԽՈՐԵՆ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Լոնգ Բիչում տոն են տալիս հայ շախմատիստները

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
հատուկ «Ազգի» համար
Լոս Անջելես

«Ես տանտերերի անունից ողջունում եմ մեր թանկագին հյուրերին՝ հայ շախմատիստներին: Բայց, անկեղծ ասած, մրցույթը մրցավարելու և ամբողջ Լոս Անջելեսում այս օրերին այնքան հայկական էր, որ դժվար է ասել, թե մեզանից ով էր հյուրը և ով՝ տանտերը»:

Գրոսմայստեր Պատրիկ Վոլֆի՝ ԱՄՆ-Հայաստան մրցախաղի փակման ժամանակ արտասանած այս խոսքերը լավ են բնութագրում նաև այժմ Լոնգ Բիչ քաղաքում ընթացող միջազգային խոշոր փառատոնի մրցույթը: Ընդհանուր հայերեն խոսակցություն է, հայ մասնակիցներ (արդյունքներում տողերիս հեղինակը 25-ից ավելի հայրենակիցների ազգանուններ գտավ)... Միաժամանակ անցկացվող ութ մրցաշարերից չորսում հինգում առաջատարների են մենք:

Ամենագլխավոր՝ գրոսմայստերական մրցաշարում շվեյցարական մրցակարգի դաժան կանոններով (ուժեղը խաղում է ուժեղի հետ) երևանցի շախմատիստները ստիպված են միմյանց հետ մի քանի պարտիաներ անցկացնել: Այսպես, Ռաֆայել Վահանյանին վիճակված էր Արմեն Համբարձումյանին հաղթելուց հետո հանդիպել նաև Աշոտ Անաստասյանի և Վլադիմիր Հակոբյանի հետ: Այս պարտիաները, ինչպես և Անաստասյանի և Սմբատ Լպուտյանի մենամարտը ավարտվեցին ոչ-ոքի, բայց պայքարը բոլոր դեպքերում, բացարձակապես «ընտանեկան» չէր: Հաշտությունը կնքվում էր հինգ-վեցժամյա համառ պայքարից հետո: Նկատի ունենալով, որ ամեն օր խաղացվում է երկու պարտիա, ակամայից մտածում ես, որ գուցե ավելի լավ կլիներ, եթե այդ ոչ-ոքիները «գրոսմայստերական» կարճամետրաժ լինեին, և մեր տղաների ուժերը խնայեին: Բայց հայ գրոսմայստերները, որոնք կյանքում հրաշալի ընկերներ են, խաղատախտակի առջև միշտ ազնիվ ու խիզախ մարտական մրցակիցներ են մնում:

Չորս տուրից հետո մեր բոլոր դասփոփակները առաջատարների խմբում են: Առավել լավ հնարավորություններ ունի Վլադիմիր Հակոբյանը, որը 3,5 միավորով գրոսմայստեր Սեմյոն Պալատնիկի և Ռոբերտ Բրաունի հետ գլխավորում է աղյուսակը: Ռաֆայել Վահանյանը, Սմբատ Լպուտյանը, Աշոտ Անաստասյանը, Արտաշես Մինասյանը և Արմեն Համբարձումյանը ետ են մնում միայն կիսական միավորով:

Կուզենայինք հիշատակել զուգահեռ անցկացվող մրցաշարերի մի քանի առաջատարների ազգանուններ ևս. Կարո Ավագյան, Արտո Տեր-Մարտիրոսյան, Պետրոս Յաղուբյան, Արմեն Յաղիբջանյան... Կալիֆորնիաբնակ մեր այս հայրենակիցների անունները ընթերցողներին դեռ ոչինչ չեն ասում, բայց, ինչպես նկատեց Սմբատ Լպուտյանը, ըստ երևույթին նման մրցաշարերում ընդհանրապես տոն տվողները հայ այսօրվա երեխաներն են լինելու:

Մինչև Լոնգ Բիչում մրցաշարի ավարտը դեռ երկու տուր կա: Իսկ առայժմ ներկայացնում ենք ԱՄՆ-Հայաստան մրցախաղի և մի քանի հետաքրքիր պարտիաներ:

Կայդանով-Վահանյան
Մրցախաղի 3-րդ պարտիա
Թագուհու գամբիտ

1. d4 Ձf6 2. c4 e6 3. g3 d5 4. Փg2 Փb4+ 5. Փd2 Փe7 6. Ձf3 0-0 7. 0-0 c6 8. Թc2 b6 9. Փf4 Փb7 10. Ձbd2 Ձbd7 11. e4 Նc8 12. Նad1 c5 13. ed ed 14. Նfe1 Նe8 15. Թf5 g6 16. Թh3 dc 17. Ձ:c4 cd 18. Ձce5 Ձ:e5 19. Փ:e5 d3 20. Թh6 Փc5 21. h3 Փ:f3 22. Փ:f3

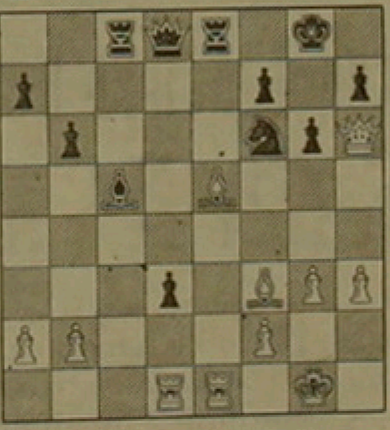

22. ... Ն:e5 23. Ն:e5 Թd4 24. Նe3 Թ:b2 25. Նe:d3 Թ:f2+ 26. Աh1 Նe8 27. Թd2 Թ:g3 28. Փg2 Թe5 29. Թc3 Թ:c3 30. Ն:c3 Ձe4 31. Փ:e4 Ն:e4 32. Նf3 Նe7 33. a4 Աg7 34. Նfd3 a5 35. Նd7 Ն:d7 36. Ն:d7 h5 37. Աg2 g5 38. Աf3 Աg6 39. Նc7 f6 40. Նc8 Աf5 41. Նg8 Աe5 42. Նh8 h4 43. Նe8+ Աd5 44. Աg4 Աc4 45. Աf5 Փd4 46. Նe4 Աc5 47. Աe6 Փe5 48. Նe1 b5 49. ab Ա:b5 50. Աd5 Աb4 51. Նb1+ Աa3 52. Աc4 a4 53. Նb6 g4 54. hg h3 55. Աd3 h2 56. Նb1 Աa2 57. Աc2 Փd4 58. Նb4 a3 59. Ն:d4 h1Թ 60. Նd2 Թb1+ 61. Աc3+ Թb2+, սպիտակները հանձնվեցին:

Վահանյան-Կայդանով
Մրցախաղի 4-րդ պարտիա
Ռետիի սկզբնախաղ

1. Ձf3 d5 2. g3 c6 3. Փg2 Փg4 4. 0-0 Ձd7 5. d3 Ձgf6 6. Ձbd2 e5 7. e4 Փe7 8. h3 Փh5 9. Թe1 Թc7 10. Ձh4 0-0 11. Ձf5 Փc5 12. Ձb3 Փb6 13. a4 a5 14. Փe3 Նfe8 15. Աh1 de 16. de Փg6 17. Փ:b6 Ձ:b6 18. Ձh4 Ձc4 19. Թc3 b5 20. Նfe1 Թb6 21. Աg1 Նed8 22. Ձ:g6 hg 23. Փf1 Թa6 24. Աg2 Ձd7 25. Նed1 Ձdb6 26. Ձc5 Թc8 27. b3 b4 28. Թe1 Ձa3 29. Նac1 Ն:d1 30. Թ:d1 Թf8 31. Ձd3 Նd8 32. c3 c5 33. cb cb 34. Նc6 Նd6 35. Թc1 f6 36. Թc5 Ն:c6 37. Թ:c6 Թd8 38. Ձc5 Ձb1 39. Ձe6 Թb8 40. Փa6 Թa8 41. Թc7, սևերը հանձնվեցին:

Անաստասյան-Գուրեւիչ
Մրցախաղի 4-րդ պարտիա
Անգլիական սկզբնախաղ

1. c4 e5 2. g3 Ձf6 3. Փg2 c6 4. Ձf3 e4 5. Ձd4 d5 6. cd Թ:d5 7. Ձc2 Թh5 8. h3 Թg6 9. b3 Փc5 10. Փb2 0-0 11. Ձe3 Նd8 12. Թc2 Ձa6 13. a3 Փe6 14. Փ:f6 Թ:f6 15. Ձc3 Թe5 16. Ձg4 Թd4 17. e3 Թd7 18. Ձ:e4 Փe7 19. Ձe5 Թc7 20. Ձd3 Թb6 21. b4 Նac8 22. 0-0 Փf5 23. g4 Փg6 24. Ձf4 c5 25. Ձ:g6 hg 26. bc Ձ:c5 27. Նab1 Թa5 28. d4 Ձe6 29. Թb3 Նc7 30. a4 a6 31. Նfc1 Նdc8 32. Ն:c7 Ն:c7 33. Նd1 g5 34. Ձg3 Փb4 35. Նb1 Թb6 36. a5 Թb5 37. Փf1 Թ:a5 38. Թ:b4 Թ:b4 39. Ն:b4 b5 40. Ձe4 Նc1 41. Աg2 Ձc7 42. Նb3 Աf8 43. Նc3 Ն:c3 44. Ձ:c3 b4 45. Ձa4 a5 46. Փc4 Ձe8 47. e4 Ձd6 48. Փd3 f6 49. Աf3 Աe7 50. e5 Ձf7 51. Աe4 Ձh8 52. Աd5 Ձf7 53. Ձc5 Ձd8 54. Փg6 fe 55. de b3 56. Ձ:b3, մի քանի քայլից հետո սևերը հանձնվեցին:

ԱՄՆ-94

Բրազիլացիներին մտահոգում են ռուսները

Բրազիլիայի հավաքականի ավագ մարզիչ Կառլոս Ալբերտո Պարեյրան զգուշանում է Ռուսաստանի հավաքականից, որի հետ իր թիմը հունիսի 20-ին անցկացնելու է աշխարհի 15-րդ առաջնության առաջին հանդիպումը. «Ես անհամբերությամբ եմ սպասում Մոսկվայից իմ հետախույզների՝ մարզիչ-համակարգող Զագալոյի և երկու փորձագետների վերադարձին, որոնք ականատես են եղել Սլովակիայի հավաքականի հետ Ռուսաստանի թիմի խաղին: Մենք լավ ենք ուսումնասիրել մեր խմբում ընդգրկված մյուս երկու թիմերի՝ Կամերունի և Շվեդիայի հավաքականների խաղը: Ցավոք, ռուսները հաճախ էին փոխում իրենց կազմը և կողմնորոշվելը շատ դժվար է», հայտարարել է Պարեյրան: Ռուսաստանի հավաքականի մարզիչ Պավել Սադիրինը իր հերթին նշել է, որ հավաքականը երկարաձգված վեճերի պատճառով բոլոր թիմերի համեմատ ամենավատ պայմաններում է նախապատրաստվել աշխարհի առաջնությանը: Միաժամանակ նա հրապարակել է հավաքականի վերջնական կազմը, որի մեջ ընդգրկվել են Մոսկվայի 9 «Սպարտակցիներ», Մոսկվայի 1 դինամոյական և 12 լեգեոներներ:

ԱՄՆ մեկնող Ռուսաստանի հավաքականն այսպիսի կազմ ունի.

Դարպասապահներ

Դմիտրի Խարին, Ստանիսլավ Չերչեսով

Պաշտպաններ

Դմիտրի Գալյամին, Դմիտրի Խլեստով, Յուրի Նիկիֆորով, Վիկտոր Օնոպկո, Վլադիսլավ Տեռնավսկի, Սերգեյ Գորլուկովիչ

Կիսապաշտպաններ

Դմիտրի Պոպով, Անդրեյ Պյատնիցկի, Իլյա Ցիմբալար, Իգոր Լեդյախով, Դմիտրի Կուզնեցով, Իգոր Կոռնեեւ, Ալեքսանդր Բորոդյուկ, Օմար Տետրաձե

Հարձակվողներ

Սերգեյ Յուրան, Օլեգ Սալենկո, Վլադիմիր Բեսչաստնիխ, Վալերի Կարպին, Դմիտրի Ռադչենկո, Ալեքսանդր Մոստովոյ

Երեք ֆուտբոլիստներ՝ Զաուր Խապովը, Իգոր Սիմուտենկովը, Ռաշիդ Ռահիմովը պահեստայիններ են:

Պավել Սադիրինը հայտարարել է, որ եթե Ռուսաստանի հավաքականը դառնա աշխարհի չեմպիոն, ապա խաղացողներից յուրաքանչյուրը կստանա 150 հազար դոլլար: Մյուս երկրների հավաքականներին էլ նման դեպքում խոշոր պարգևներ են սպասում: Մասնավորապես արդեն լուծված են Կամերունի ֆինանսական հարցերը: Այս երկրի հավաքականում ընդգրկված են 23 խաղացողներ, որոնցից 14-ը նորեկներ են: Ընդ որում, հավաքականում կան և 18 տարեկան ֆուտբոլիստներ, և 42-ամյա Ռոժե Միլան, որն ինչպես և 4 տարի առաջ Իտալիայում, որտեղ Կամերունի հավաքականը աֆրիկյան ցամաքամասի առաջին թիմն էր, որ աշխարհի առաջնությունում մտավ քառորդ եզրափակիչ, որոշել է օգնել իր երկրի գլխավոր թիմին: ԱՄՆ-ում աշխարհի առաջնության հետ կապված, ցավոք, դեռ ոչ մի աշխուժություն չի նկատվում: «Նյու Յորք տայմս»-ի կարծիքով շատ ամերիկացիների համար եվրոպական ֆուտբոլն այլմոլորակային խաղ է: Բայց, ինչպես նշում են մասնագետները, երբ սկսվի առաջնությունը, հետաքրքրությունը նրա նկատմամբ արագորեն կմեծանա: Այդ գործում մեծ դեր կխաղա հեռուստատեսությունը: Հիշեցնենք, որ բոլոր 52 խաղերը ցուցադրվելու են հեռուստատեսությամբ և ըստ հաշվարկների ԱՄՆ-ի մոտ մեկ միլիոն ընտանիքներ նայելու են հանդիպումները:

ՖԻՖԱ-ի, աշխարհի առաջնության կազմկոմիտեի և ԱՄՆ-ի տեղական իշխանությունների միջև տարաձայնություններ են ծագել: Բանն այն է, որ վերջիններս ըստ կարգով ցանցապատում են խաղադաշտերը, որ տարածքում ֆուտբոլասերների համար հնարավոր չլինի մտնել այնտեղ: Արդեն նման աշխատանքներ են կատարվում Դալլասում, Ստենֆորդում, Վաշինգտոնում: ՖԻՖԱ-ն դեմ է այդ արգելապատնեշներին, քանի որ դրանք կխանգարեն ֆուտբոլասերներին հմայվել խաղով: ՖԻՖԱ-ի կարծիքով սարսափելի ոչինչ չի լինի, եթե որևէ ֆուտբոլասեր շնորհավորելու համար խաղից հետո դաշտ մտնի: Բայց հակառակ կողմը կտրականապես դեմ է դրան: Տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչները հայտարարում են, որ արգելապատնեշների բացակայության դեպքում ստիպված մեկ միլիոն դոլլարից ոչ պակաս գումար պետք է վճարեն ոստիկանությանը, որպեսզի վերջիններս ապահովեն խաղացողների անվտանգությունը: ՖԻՖԱ-ի ներկայացուցիչ Տոնիոնին հույս է հայտնել, որ այնուամենայնիվ ցանցապատում չի լինի և դրա համար խնդրանքով կդիմի ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինտոնին, որը ֆուտբոլասեր է: Քլինտոնի դուստրը՝ Չելսին ֆուտբոլ վատ չի խաղում, իսկ հայրն էլ իր հերթին վատ չի կողմնորոշվում եվրոպական ֆուտբոլում:

Կոլումբիայի հավաքականը լուրջ թեկնածու

Աշխարհի առաջնությանը նախապատրաստվող Կոլումբիայի հավաքականը

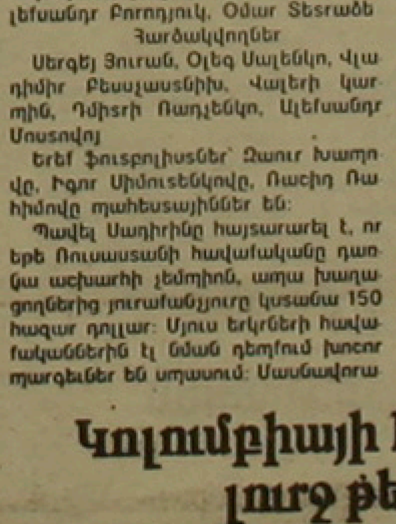

ստուգողական խաղում 2-1 հաշվով հաղթեց աշխարհի ակումբային ուժեղագույն թիմերից մեկին՝ եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթակիր Իտալիայի «Միլանին»: Կոլումբիայի հավաքականը հիմա բավականին զորեղ թիմ է, իր կազմում ունի վառ անհատականություններ և կարող է պայքարել բարձր տեղերի համար: Հիշեցնենք, որ աշխարհի առաջնության Լատինական Ամերիկայի ընտրական երկու խմբերից մեկում Կոլումբիայի հավաքականը ոչ միայն վստահորեն գրավեց 1-ին տեղը, այլև հենց Բուենոս Այրեսում 5-0 հաշվով աղմկոտ հաղթանակ տարավ աշխարհի կրկնակի չեմպիոն Արգենտինայի հավաքականի նկատմամբ: Աշխարհի առաջնությանը նախապատրաստվող մեկ այլ թիմ՝ Մեքսիկայի հավաքականը 2-1 հաշվով հաղթեց Հոլանդիայի «Այաքսին»:

Էջը վարում է
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Շախմատի միջազգային խաչմերուկներում

Լաս-Պալմասում տեղի ունեցող շախմատի միջազգային խոշորագույն մրցաշարում տոն է տալիս ամերիկացի երիտասարդ գրոսմայստեր Գատա Կամսկին, որը 7 հնարավորից վաստակել է 5,5 միավոր: Նրան մեկ միավորով զիջում է 2-րդ տեղում ընթացող Վեսելին Թոփալովը (Բուլղարիա): 4-ական միավոր են վաստակել ՖԻԴԵ-ի աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը, ինչպես նաև Մայքլ Ադամսը (Անգլիա) և Ժոել Լոտիեն (Ֆրանսիա):

Մյունխենում տեղի ունեցող շախմատի միջազգային մրցաշարում երկիշխանություն է: 6 հնարավորից 4,5-ական միավորով առաջատարներն են Վասիլի Իվանչուկը (Ուկրաինա) և Ռոբերտ Հյուբները (Գերմանիա): 4 միավոր է վաստակել Պրեդրագ Նիկոլիչը (Բոսնիա-Հերցեգովինա): 7-րդ տուրում իրար հետ կմրցեն առաջատարները՝ Իվանչուկն ու Հյուբները:

ԹԵՆԻՍ

Ֆրանսիայի առաջնությունում տոն են տալիս ուժեղագույնները

Ավարտին է մոտենում թենիսի Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը: Տղամարդկանց մենախաղերում առաջատարները մնացել են ուժեղագույնները: Քառորդ եզրափակիչ են դուրս եկել թիվ 1 թենիսիստ Փիթ Սամփրասը (ԱՄՆ), վերջինիս հայրենակից Ջիմ Կուրյեն, ուկրաինացի Անդրեյ Մեդվեդևը, իսպանացի Սերխիո Բրուգերան: Ուշագրավն այն է, որ քառորդ եզրափակիչում մրցելու են Սամփրասն ու Կուրյեն, Մեդվեդևն ու Բրուգերան:

Քառորդ եզրափակիչ են դուրս եկել նաև գերմանացի 19-ամյա Հենդրիկ Դրեյմանը, որը համաշխարհային դասակարգման 89-րդ տեղում է, շվեդացի Մագնուս Լարսոնը, ինչպես նաև Ալբերտո Բերասատեգին ու Գորան Իվանիշևիչը:

ԽՃԱՆԿԱՐ

320 միլիոն ֆրանկ թենիսիստներին

1993 թ. միջազգային մրցումներում թենիսիստները շահեցին 320 միլիոն ֆրանկ, որը 20 տոկոսով ավելին է 1992 թ. շահերից:

Չինաստանի նոր առաջնությունը

Ճապոնիայից հետո հերթը հասավ Չինաստանին կազմակերպելու պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլի առաջնություններ: Մրցաշարն անվանվել է «Marlboro League»՝ ծխախոտի համանուն ընկերության կողմից ֆինանսավորվելու պատճառով: «Marlboro»-ի Չինաստանի առաջնությանը վեց տարվա ընթացքում կհատկացվի ընդամենը մեկ միլիոն դոլլար:

Ռեկորդի նվերը

Կանադացի հանրահայտ հոկեյիստ Ուայն Գրեցկին NHL-ի առաջնություններում ամենաշատ գոլեր խփելու համար (801 գոլ) «Լոս Անջելես կինգս»-ը (որտեղ խաղում է Ուայն Գրեցկին) նվիրեց «Ռոլս Ռոյս» մակնիշի ավտոմեքենա, որը կրում է «Goal 802» համարանիշը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱՊՀ

Ընդհանուր խաղաղության նախագիծ

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՄԱՅԻՍ, ՌԻԱ ՍՆԱՐԿ: Ռուսաստանի նախագահին առընթեր խաղաղության հարցերի հանձնաժողովը կազմում է ԱՊՀ երկրների բնակչության ընդհանուր խաղաղության պայմանագրի նախագիծ: Այդ մասին հայտնելով, հանձնաժողովի նախագահ Աբդուլլահ Միկիտաեւը նշեց, որ մոտ ժամանակներս նախագիծը կներկայացվի Ռուսաստանի Դաշնության խորհրդի նախագահ Վլադիմիր Շումեյկոյին, որը դրա քննարկումը կառաջարկի ԱՊՀ երկրների միջխորհրդարանական վեհաժողովի մակարդակով: Այնուհետեւ, ընդհանուր խաղաղության պայմանագրի նախագիծը կներկայացվի ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների քննարկմանը, հայտնեց Միկիտաեւը: «Մաաստրիխտյան տարբերակը» միանգամայն ընդունելի է ԱՊՀ երկրների համար եւ կարող է լուծել բազմաթիվ խնդիրներ, որոնք կապված են նախեւառաջ հետխորհրդային տարածքում առկա խաղաղության հետ, ընդգծեց նա:

Հանձնաժողովի նախագահի խոսքերով, Բորիս Ելցինը դրականորեն է վերաբերվում ԱՊՀ երկրների բնակչության ընդհանուր խաղաղության պայմանագրի կնքման գաղափարին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է դաշնամուր: Տեղեկությունների համար զանգահարել 524011 հեռախոսահամարով:

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Արեւմտյան նավթային կոնսորցիումի հետ պայմանագիրը կարող է ստորագրվել հունիսին

Պետդումայի անդամները Բաքվում քննարկում են Ղարաբաղի հարցը

Ադրբեջանի Անկախության օրվա նախօրյակին Բաքու ժամանեց Ռուսաստանի Պետդումայի պատվիրակությունը պաշտպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Նիկոլայ Բեզբորոդովի գլխավորությամբ: Պատվիրակությունը հանդիպեց Ադրբեջանի Մեջլիսի ղեկավարության, ինչպես նաեւ հանրապետության նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ: Այցի առաջին օրվա արդյունքներն ամփոփելիս գեներալ Նիկոլայ Բեզբորոդովը նշել է, որ ռուսական լրատվական միջոցները անաչառ լուրեր չեն տալիս Ադրբեջանից: Նա իր այցի նպատակն է համարում հայ-ադրբեջանական հակամարտության ծագման եւ ներկա վիճակի մասին տեղեկություն հավաքելը: Այն ներկայացվելու է Դաշնության խորհրդին եւ Պետդումա, եւ ըստ Նիկոլայ Բեզբորոդովի, կօգնի իրական պատկերացում ունենալ հակամարտության մասին:

Հանդիպման ընթացքում Ալիեւն իր հերթին ընդգծեց, որ ռուս հասարակությունը [illegible] պատկերացում ունի, թե այս հակամարտության մեջ ով է նախաձեռնողն ու ով զոհը: Ըստ նրա, հակամարտության հիմնական բարդությունները ծագել են Հայաստանից 250 հազար ադրբեջանցիների արտաքսումով:

Մյուս կողմից, արդեն այս տարվա հունիսին, արեւմտյան նավթային ընկերությունների կոնսորցիումի հետ կարող է պայմանագիր ստորագրվել «Ազերի» եւ «Չիրագ» ծովային հանքավայրերի նավթի մշակման վերաբերյալ: Պայմանագրի ստորագրման արարողությունը պետք է տեղի ունենար դեռ մայիսին, բայց հետաձգվեց այն պատճառով, որ արտասահմանյան ընկերությունների բաժնեհավասար մասնակցության հետ կապված որոշ հարցեր մնացել էին բաց: Ներկայումս դրանք փաստորեն լուծված են, եւ ստորագրումը դանդաղում է այն պատճառով, որ քննարկվում է ռուսական «Լուկօյլ» նավթային կոնցեռնի բաժնեհավասար մասնակցության հարցը:

Դրա բաժինը սահմանվել էր 10 տոկոս, որը կոնցեռնի ղեկավարությունը քիչ էր թվացել: Ինչպես հայտարարեց Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը, նավթի հանքավայրերի մշակմանը «Լուկօյլի» ավելի մեծ մասնակցության համար կոնցեռնը պետք է Ադրբեջանում ընդլայնի գործունեության դաշտը եւ առավել եռանդուն լինի:

Դուշանբեում դիմահար կրակոցով սպանեցին ռուս փոխգնդապետին

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 31 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Տաջիկստանում ռուսական սահմանապահ զորախմբի փոխգնդապետ Վլադիմիր Բորիսենկովն այսօր առավոտյան այստեղ սպանվել է հրազենից: Սպանության պատճառները դեռ անհայտ են: Հանցագործները որոնվում են: Ռուս սպան պատրաստվում էր ծառայության վայր մեկնել անձնական ավտոմեքենայով, երբ կրակոցներ լսվեցին: Փոխգնդապետը հրազենի մի քանի վերքերից մահացավ հիվանդանոցում: 37-ամյա փոխգնդապետ Վլադիմիր Բորիսենկովը Տաջիկստանում ծառայում էր 1980 թ.-ից: Վերջին օրերին զինծառայողների արդեն երկրորդ սպանությունն է: Կիրակի օրը Խորոգում սպանվել էր սահմանապահ զինվոր Ռասուլովը: Պարզվել է, որ կրակել են տեղացի երեք [illegible]:

100-ի ցուցակը գլխավորում է Ելցինը

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսին նախագահ Բորիս Ելցինը կրկին գլխավորեց Ռուսաստանի 100 առավել ազդեցիկ քաղաքագետների ցուցակը: Դրանից առաջ նրան զբաղեցնում էր փոխվարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը, այսօր հայտարարել է «Նեզավիսիմայա գազետա» լրագիրը: Ռուսաստանի 100 առավել ազդեցիկ քաղաքագետների ցուցակը ամեն ամիս կազմվում է «Վոքս պոպուլի» հասարակական կարծիքի ուսումնասիրման ծառայության կողմից «Նեզավիսիմայա գազետայի» հետ համատեղ 50 քաղաքագետների, հանրահայտ քաղաքական մեկնաբանների, զանգվածային լրատվության կենտրոնական միջոցների ղեկավարների կարծիքների հիման վրա: Առաջատար քաղաքագետների առաջին հնգյակի մեջ են նաեւ Յուրի Լուժկովը, Վլադիմիր Շումեյկոն եւ Իվան Ռիբկինը: Մայիսին մյուս քաղաքական գործիչների միջեւ տեղերը բաշխվել են հետեւյալ կերպ. Եգոր Գայդար 17-րդ, Վլադիմիր Ժիրինովսկի 22-րդ, Գրիգոր Յավլինսկի 30-րդ, Ալեքսանդր Ռուցկոյ 41-րդ տեղ, իսկ Միխայիլ Գորբաչովը զբաղեցնում է 89-րդ տեղը:

Չիլիում հուղարկավորեցին Հոնեկերին

ԲՈՒԵՆՈՍ ԱՅՐԵՍ, 31 ՄԱՅԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ինտերնացիոնալ» երգելով, հարյուրավոր չիլիացիներ հուղարկավորեցին Էրիխ Հոնեկերին: Մայիսի 29-ին վախճանված ԳԴՀ-ի նախկին ղեկավարի մարմինը երկուշաբթի օրն այրվել էր Սանտյագոյի գլխավոր գերեզմանատանը:

Սգո արարողությանը մասնակցում էին սոցիալիստներ, կոմունիստներ, ձախ կուսակցությունների անդամներ, որոնք ԳԴՀ-ում ապաստան էին գտել 1973 թ. սեպտեմբերին, հեղաշրջման հետեւանքով Պինոչետի զինվորական խունտայի իշխանության գլուխ անցնելուց հետո: Ծաղիկներով զարդարված [illegible] դագաղի հետեւից քայլում էին 500-ից ավելի մարդիկ:

ԱՄՆ-ը եւ Եվրոպան կօգնեն Անդրկովկասի երկրներին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 30 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՄԱԿ-ի կազմակերպած վարկատու պետությունների մեկօրյա խորհրդակցության կոորդինատոր Ջեյմս Բեյքերը հայտարարել է, որ ԱՄՆ-ը արդեն 34 միլիոն դոլար է խոստացել Անդրկովկասի երկրներին: Ըստ նրա, եվրոպական երկրները նույնպես միջոցներ կհատկացնեն Հայաստանում, Վրաստանում եւ Ադրբեջանում բարեգործական ձեռնարկումների համար: ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչները ենթադրում են, որ տնտեսական վիճակի պատճառով Անդրկովկասի շուրջ 5 միլիոն բնակիչներ կախման մեջ են օտարերկրյա օգնությունից: Հայաստանում եւ Ադրբեջանում մեկ միլիոնից ավելի փախստականներ կան Ղարաբաղի հակամարտության պատճառով: Աբխազիայի հակամարտության հետեւանքով փլուզվել է երբեմնի բարեկեցիկ Վրաստանի տնտեսությունը: Այժմվանից այդ բոլոր երեք հանրապետություններում արդեն հարկավոր է զբաղվել հաջորդ ձմռան բնակչության կարիքների բավարարմամբ հումանիտար օգնության հատկացման պլանավորմամբ, նշում են ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչները:

Մեղրի-Մարանդ սահմանամերձ առեւտուր

Երեկ, ժամը 15-ին, Հայաստանի արտգործնախարարությունում ստորագրվեց «ՀՀ կառավարության եւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության կառավարության միջեւ ՀՀ Մեղրու շրջանի եւ ԻԻՀ Մարանդի գավառի միջեւ սահմանամերձ առեւտրի մասին» համաձայնագիրը: Հայկական կողմից համաձայնագիրը ստորագրեց Մեղրու գործկոմի նախագահ պրն. Արիստակեսյանը, իսկ իրանական կողմից՝ Մարանդի գավառապետ պրն. Նորաքը: Սահմանամերձ առեւտրի համար ճանապարհը կբացվի հունիսի 11-ից: Մինչ համաձայնագրի ստորագրումը, Իրանի Մարանդի գավառապետին ընդունել էր նաեւ ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը:

Եղանակը Հայաստանում

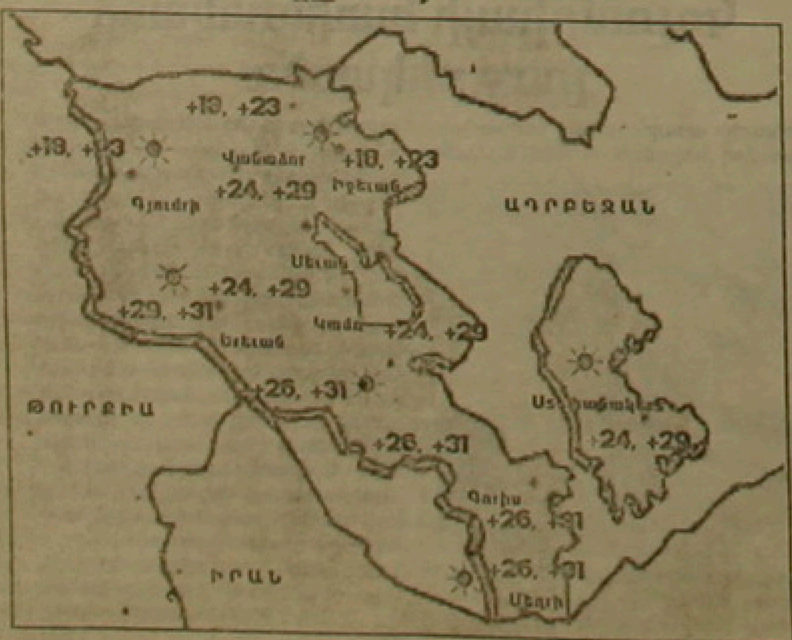

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ԹԱՆԿԱՐԺԵՔ ԻՐԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂ

ԱՃՈՒՐԴ

Աճուրդն անց է կացնում
Երեւանի «ԱՂԱՄԱՆԴ» ապրանքա-ֆոնդային բորսան
ՀՀ ֆինանսների նախարարության հանձնարարությամբ,
հունիսի 7-ին, ժամը 12-ին,
Երիտասարդության պալատում

■ *Մասնակցել կարող են բոլորը եւ նրանք, ովքեր մեկ օր անգամ չեն կարող ապրել առանց աճուրդի, եւ նրանք, ովքեր դրա մասին լսում են առաջին անգամ: «Աղամանդ»-ի ճառագայթներում այդ օրը կփայլեն բազմաթիվ եւ բազմազան ոսկերչական, հնաոճ եւ այլ թանկարժեք իրեր: Հիրավի, արժի նայել այդ հրաշքին: Դուրս եկեք զորշ եւ միապաղաղ առօրեականության սահմաններից եւ ընկղմվեք փայլի եւ ֆանտազիայի աշխարհը: Մի՞թե ֆանտաստիկ չէ այսօրվա ոսկերչական խանութների աղմուկ ընտրանիի պայմաններում գնել հոյակապ զարդ սիրելի կնոջ համար, կամ էլեգանտ նվեր անել նորատիպակներին: Եվ դա շուկայականից ցածր գներով, եւ այն էլ անվտանգ, գաղտնիության պահպանմամբ եւ Ձեր գնման օրինականությունը հավաստող տեղեկանք ստանալով:*

■ *Աճուրդին մասնակցելը ոչ միայն հաջող գնում է կիրք է, զվարճություն, անկրկնելի տպավորություններ, հաճելի անակնկալներ, եւ, վերջապես, նոր գործընկերներ ձեռք բերելու հնարավորություն:*

■ *Այնպես որ ցտեսությո՛ւն: Տեղերի եւ տոմսերի թիվը սահմանափակ է: Վճարել կարելի է կանխիկ եւ փոխանցումով (միայն դրամով):*

■ *Բորսայում տոմսերի վաճառքը սկսվում է հունիսի 2-ին:*

■ *Աճուրդի անցկացման կարգի, հայտերի ներկայացման, ինչպես նաեւ աճուրդային դահլիճում Ձեր ֆիրմայի գովազդային վահանակի տեղադրման մասին տեղեկություններ կարող եք ստանալ բորսայում: Այնտեղ էլ կարելի է ծանոթանալ աճուրդի հանված իրերի ցուցակին եւ նրանց նկարագրությանը:*

Հասցեն՝ Երեւան, Սայաթ-Նովայի փող., 1, Երիտասարդության պալատ, «ԱՂԱՄԱՆԴ» բորսա:
Հեռ.՝ 56-52-28, 52-10-03, 53-04-82

A STYLE

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1769 Ստորագրված է տպագրության 31. 05. 1994 Գինը՝ 5 դրամ

digitised by A.R.A.R.@